

Століття Незламних

Розпочався тиждень вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні
» стор. 3

«Божа» війна за уми

Каплиця-самобуд церкви московського патріархату біля Національного музею історії України все стоїть
» стор. 2

І чотирилапі також

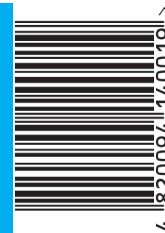

У Південній Кореї почали тестувати собак і котів на коронавірус
» стор. 5

Україна молода

Вівторок, 16 лютого 2021 року

№14 (5746)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 27,844 грн
1 € = 33,680 грн
1 рос. руб. = 0,375 грн

Гарнір із Казахстану

Замість української гречки на вітчизняному ринку поступово починає домінувати російська крупа, перероблена в одній із країн СНД

» стор. 4

Хоча українці і вважають гречку нашим національним і стратегічним продуктом, вирощувати її стає не вигідно.
Фото з сайту versiya.info.

«Американські санкції щодо Росії у відповідь на її агресію на сході України та окупацію Криму залишатимуться чинними доти — і доки — Росія не змінить свого курсу».

Родні Хантер, політичний координатор представництва США в ООН

■ СЛОВО ФЕМІДИ

Від «бандита» не відхрестився

Аналітик Аслунд переміг олігарха Коломойського в суді у справі про «захист честі й гідності»

Іван ПОВАЛЯЄВ

Відомий аналітик AtlanticCouncil Андерс Аслунд виграв в апеляційному суді цивільну справу проти олігарха Ігоря Коломойського, в якій останній вимагав спростувати твердження, що він — бандит, який вкрав із «ПриватБанку» 5,5 мільярда доларів.

Це засвідчує відповідне рішення Феміди, оприлюднене в реєстрі судових рішень. Ще в серпні 2020 року скандально відомий Печерський райсуд Києва ухвалив рішення на користь Коломойського, яким зобов'язав пана Аслунда спростувати свої слова про те, що Коломойський є «бандитом, який вкрав мільярди». Також спростувати ці оціночні судження аналітика мали й видання «Українські новини» та НСТУ, які також мали статус відповідачів.

Адже УНН опублікувало в себе на сайті новину із заголовком «Аслунд заявив, що Коломойський має сидіти у в'язниці», тож саме цей фрагмент виступу аналітика показали в програмі «Перша шпальта» на телеканалі «UA: Перший», який належить НСТУ.

Зауважимо, що йдеться про виступ Аслунда на економічному форумі «Ялтинська європейська стратегія». Пан Коломойський вимагав спростувати такі фрази з новини УНН: «Аслунд висловив жорстку позицію відносно Коломойського, заявивши, що той повинен сидіти у в'язниці» та «я не розумію, якщо Коломойський бандит і він пограбував «ПриватБанк» — чому він не сидить у в'язниці?».

Крім цього, одіозний олігарх вимагав спростування таких частин із виступу аналітика: «Президент не повинен зустрічатися з Коломойським — тільки в суді варто зустрічатися з людиною, яка вквала 5,5 млрд доларів»; «Чому немає кримінальної справи проти злодія? Через те, що злодій забагато вкрав?».

І хоча Печерський суд постановив, що такі заяви є недостовірними, тому Аслунд, УНН та НСТУ мають їх спростувати, Київський апеляційний суд вирішив, що рішення суду першої інстанції є неправильним, бо ці заяви є оціночними судженнями, а не фактичними даними.

«Вирішуючи суперечку, суд достатньо мірою не врахував характер та зміст висловлювань відповідача ОСОБА_1 (Аслунда. — Ред.), питання, яких торкався відповідач, та їх актуальність для суспільства, тож дійшов помилкових висновків, що висловлювання відповідача є фактичними твердженнями й не можуть розцінюватися як оціночні судження», — йдеться в апеляційному рішенні.

Серед іншого, апеляційний суд звернув увагу на те, що в демократичному суспільстві відомі публічні особи можуть піддаватися публічній критиці більше, ніж звичайні люди: «Межа допустимої критики щодо політичного діяча чи іншої публічної особи є значно ширшою, ніж окремої пересічної особи. Публічні особи неминуче відкривають свої слова та вчинки для ретельної уваги всього суспільства, повинні це усвідомлювати й мають виявляти більшу терпимість».

Відтак, судді підсумували, що вимоги Коломойського є «втручанням у право відповідача Аслунда на свободу вираження поглядів».

Тарас ЗДОРОВИЛО

На фронт у терміновому порядку за дорученням президента України прибули міністр оборони Андрій Таран і головнокомандувач ЗСУ Руслан Хомчак для встановлення всіх обставин загибелі трьох військовослужбовців 5-ї БТГр 59-ї ОМ-ПБр у районі Новолуганського. У неділю близько 10:00 внаслідок підризу на нествореному вибуховому пристрої загинули капітан Олександр Войтенко (1974 року народження), старший солдат В'ячеслав Олексієнко (1987 року народження) та старший солдат Дмитро Мироненко (1994 року народження): бійці переміщувалися в районі Новолуганського з метою перевірки несення служби та зміни військовослужбовців на вогневих позиціях.

Загалом упродовж 14 лютого в районі проведення Операції Об'єднаних сил було зафіксовано три порушення режиму припинення вогню. У районі відповідальності Оперативно-тактичного угруповання «Схід», поблизу населеного пункту Водяне, що на Приазов'ї, російсько-окупаційні війська вели вогонь по наших позиціях зі станкових протитанкових гранатометів і стрілецької зброї.

У районі відповідаль-

Тарас ЗДОРОВИЛО

Свавілля московського духовенства, яке ґрунтовно «окопалося» в Україні, немає меж. Одним із сотень неподобств, учинених УПЦ МП, є нахабний самобуд каплиці, зведеної біля фундаменту Десятинної церкви (збудованої за князя Володимира у Києві в 989—996 роках) на Старокиївській горі, в історичній частині міста. Це практично напроти входу у Національний музей історії України. А починалося все зі встановлення московськими попами в 2005 році невеличкого намету для «звершення молебня на кілька днів».

Національний музей історії України через суд домагається знесення на його території самовільно збудованої каплиці УПЦ МП власним коштом. Також через суд вимагає, щоб громада привела земельну ділянку до ладу та просить скасувати запис про реєстрацію права власності — про все це йдеться в судовому реєстрі.

У свою чергу, Господарський суд Києва призначив судову земельно-технічну експертизу, яка встановить поточне місце розташування каплиці, а в березні має відбутися підготовче засідання по справі. Зауважимо, що виконавчий орган, який більше 15 років тому дав дозвіл на зведення каплиці, перевищив свої повноваження, оскільки будівництво не погодили ні з музеєм, ні з Київрадою, ні з Міністерством культури.

Із скандальною каплицею неодноразово «воювали» й чиновники Мінкультури, зокрема в 2018 році. Нещодавно у відомстві чергове нагадали, що каплиця УПЦ МП є незаконною забудовою — малою архітектурною формою, і заявили, що вона незаконно розміщена на території Національного музею історії України. Незважаючи на безрезультатну попередню судову тяганину, Міністерство культури знову готує відповідні судові позови до релігійної громади УПЦ МП.

«Єдиним законним користувачем земельної ділянки станом на сьогодні є Національний музей історії України. Законні права НМІУ, як землекористувача, порушено протиправними діями релігійної

■ НА ФРОНТІ

Кров рікою...

Міністр оборони та головнокомандувач ЗСУ терміново прибули на передову

ності оперативно-тактичного угруповання «Північ», біля Новоолександрівки, збройні формування Російської Федерації відкривали вогонь з гранатометів різних систем та стрілецької зброї.

Про факти порушення режиму припинення вогню через Українську сторону СЦКК повідомлено представників ОБСЄ. На обстріли зі сторони противника наші воїни давали адекватну відповідь.

Станом на вчорашній ранок обстановка в районі проведення Операції Об'єднаних сил контролювана українськими воїнами, порушень і режиму припинення вогню не зафіксовано.

Нагадаємо, що 11 лютого на передовій загинуло два українські бійці: зранку — від пострілу снайпера в районі селища Зайцево Донецької області загинув батько двох дітей 36-річний полтавець Олександр Глушко, який служив в інженерно-саперному взводі однієї з

бригад (про його похорон на Полтавщині — на 6 стор.); а ввечері цього ж дня загинув від ворожих обстрілів під час переміщення на взводному опорному пункті неподалік населеного пункту Новомихайлівка 25-річний Владислав Лященко (боєць 28-ї ОМБр ім. Лицарів зимового походу).

Обурливим є той факт, що до останніх звітів СММ ОБСЄ про ситуацію на Донбасі не ввійшли такі грубі порушення перемир'я, як ведення снайперського вогню збройними формуваннями РФ.

Про це заявив Постійний представник України при міжнародних організаціях у Відні Євген Цимбалюк під час засідання Постійної ради ОБСЄ. «Такі грубі порушення з боку російських збройних формувань, як застосування 120-мм мінометів 8 лютого поблизу Південного чи снайперський вогонь, який забирає життя українських військових, на

жаль, не ввійшли до звітів СММ», — сказав він.

Він також нагадав, що по всій лінії зіткнення мають місце регулярні сплески насильства, і хоча їх інтенсивність залишається значно нижчою, ніж у попередні роки, ця негативна тенденція не можна ігнорувати.

Додамо, що в цей же день на скликаному РФ із нагоди річниці Мінська-2 засіданні Ради Безпеки ООН — США, а також їхні європейські союзники Німеччина, Франція, Естонія, Ірландія, Норвегія, Бельгія та Великобританія виступили зі звинуваченнями на адресу Росії в розпалюванні конфлікту на Донбасі.

Зокрема, політичний координатор від США Родні Хантер, говорячи від імені адміністрації президента Джо Байдена, заявив, що Росія підбурює війну на Донбасі й заблокувала прогрес у дипломатичних переговорах з урегулювання конфлікту, «озброюючи, тренуючи, фінансуючи та очолюючи підконтрольні їй сили та підтримуючи самопроголошену «владу» на місцях». «У результаті — американські санкції щодо Росії у відповідь на її агресію на сході України та окупацію Криму залишатимуться чинними доти — і доки — Росія не змінить свого курсу», — додав Хантер. ■

■ СУД ТА ДІЛО

«Божа» війна за уми

Каплиця-самобуд церкви Московського патріархату біля Національного музею історії України все стоїть

Самобуд-каплиця МП на Старокиївській горі. Фото з сайту radiosvoboda.org.

громади УПЦ», — наголошують у Мінкультури. У відомстві зазначають, що відповідно до п.2.1 Статуту, НМІУ є юридичною особою, а відповідно до п.2.6 Статуту, музей має право бути позивачем у суді. Міністерство доручило невідкладно вжити заходів «по усуненню перешкоди щодо користування земельною ділянкою», «зокрема, шляхом пред'явлення відповідних судових позовів».

Проти споруди УПЦ МП на місці Десятинної церкви не раз виступали активісти. Аби знову привернути увагу громадськості до проблеми, двоє активістів-архітекторів наприкінці січня цього року вдалися до радикальних дій і здійснили підпал «монастиря».

Як під час російсько-української війни можна допускати, щоб у центрі Києва московські попи молилися за російських воїнів-окупантів? Якщо Рада Нацбезпе-

ки і президент Володимир Зеленський є борцями з проросійськими агентами, то сам Бог велів вводити законні санкції проти Московського патріархату — головної і структурованої організації в Україні, яка конкретно працює на Росію. Про це нещодавно резонно заявив, зокрема, кандидат політичних наук Андрій Ковальов.

«Московський патріархат, не те що партія ОПЗЖ, працює на рівні від села до села, від міста до міста, «під виглядом Церкви проводить реальну проросійську агітацію», — зазначив Андрій Ковальов. — І ми не бачимо жодних санкцій». Він також зауважив, що серед близьких соратників Володимира Зеленського є відверті прихильники Московського патріархату: «Фактично, навіть в оточенні Зеленського є реальні люди, які люблять інтереси Росії, Московського патріархату». ■

■ ВШАНУВАННЯ

Століття Незламних

Розпочався тиждень вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Національний музей Революції Гідності та його партнери озвучили цьогорічну програму вшанування пам'яті 104 героїв, які віддали свої життя за свободу і незалежність України.

Розпочалися заходи триденним проектом «Майдан: простір творчості», де були представлені роботи студентів Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. Експозицію виставки склали 74 мистецькі об'єкти, а також календарі і плакати на тему Революції гідності та російської інформаційної і військової агресії. Ще один подібний проєкт розпочнеться 17 лютого і триватиме до 7 березня в Будинку кіно по вулиці Саксаганського, 6. У рамках виставки «Нескорений Майдан» свої роботи представить професійний фотохудожник Олександр Тимошенко, який власноручно створив фотолітопис тих трагічних подій.

Головною подією 16 лютого стане презентація кліпу та музичного альбому «Характери Гідності», у створенні якого брали участь Дарина Кульчицька, Роман Коляда і Вікторія Романчук. Пройде цей захід в інформаційно-виставковому центрі Музею Майдану. Глядачам цими днями також буде представлено другий том видання «Небесна Сотня. Життєписи» за участі авторки Світлани Терейковської.

Ранок 18 лютого розпочнеться панахидою біля каплиці на алеї Героїв Небесної сотні і показом монументального графічного твору Олександра Ком'яхова «Архістратиг Михаїл». Опівдні того ж дня і на тому ж місці відкриється вулична документальна виставка про розслідування злочинів проти майданівців. А о 15.00 Музей книги і друкарства представить глядачам альбом Art&Fact про ініціативу «Артіль Майдан».

Монумент Незалежності 19 лютого стане центром проведення кураторської екскурсії Ольги Сало під назвою «Століття незламних». Це 40 історій і світлин, які відображають столітню боротьбу українців за державність. Вулична виставка продемонструє особливості вільного руху, унікальні риси спротиву, зокрема засоби, яких вимагала боротьба у різні часи. Автори експозиції мають свіжий погляд на історію легіону УСС, добу УНР, Холодний Яр, УПА, повстанців у таборах ГУЛАГу, дисидентів, Революцію на граніті, Помаранчеву революцію та Революцію гідності. Глядачам запропонують провести паралель між подіями давнини та Євромайдану. Наприклад, порівняти просвітницьку місію і культурну діяльність українських січових стрільців із культурним осередком в

Українському домі, зокрема Бібліотекою Майдану. Можна також простежити подібне між мистецьким підрозділом у лавах війська та Мистецькою сотнею Майдану або ж жіночою чотою та жіночою сотнею в лавах Самооборони. Навіть гасло «Слава Україні», яке ввійшло в обіг за часів УПА, отримало нове життя на Майдані.

Барикадні бої 18 лютого 2014 року. Фото з Вікіпедії.

Цікавий проєкт представляють цього року і соціологи. В Українському кризовому медіацентрі 17 лютого відбудеться презентація дослідження про обізнаність та ставлення школярів до подій Революції гідності. Після показу освітнього ролику буде проведено широку дискусію на тему «Майдан і майбутнє».

Доброволець Михайло Урман закликає: «Друзі, не потрібно порівнювати «Трохи нижче неба» з роботою інших режисерів, продюсерів, не потрібно шукати відповідей на запитання в цьому фільмі. Ваше: «Мені не вистачило...» чи «Я б зробив...» — це слова на вітер. Ми створили унікальну картинку такою, якою бачили, якою відчували. «Я б зробив...» — то беріть і робіть, ми будемо раді. Адже чим більше фільмів про Донецький аеропорт, тим швидше ми інформаційно переможемо російських окупантів.

Наш фільм — це окрема історія про чотирих хлопців з 80-ї бригади ЗСУ і їхніх побратимів, які жили в ДАП, боролися за нього і вийшли з нього Переможцями. Російські окупанти понесли величезні втрати в живій силі, техніці, там здохли найкращі їхні бійці. Але нам теж довелося платити чималу ціну в цій війні з московськими покидьками.

Як повідомляла «Україна молода», прем'єрний показ стрічки «Трохи нижче неба» відбувся у Києві, а потім вона помандрувала Україною. Ведуться перемовини про показ на кількох українських телеканалах.

Світлана МИЧКО

У Тернополі відбувся показ незвичайного фільму «Трохи нижче неба», присвяченого захисникам України від російської агресії. Це документальна історія чотирьох кіборгів із Тернопільщини — бійців 80-ї окремої бригади Івана Вітишина, Ігоря Римара, Володимира Труха та В'ячеслава Мельника, які загинули, героїчно захищаючи Донецький аеропорт, у січні 2015-го.

Автором ідеї фільму та його продюсером (режисер — Руслан Горювий) став військовий журналіст і доброволець Михайло Урман, який разом зі своїм бойовим побратимом Сергієм Коновалом об'їздили всю Україну, записуючи розповіді учасників російсько-української війни, а також зустрілися з багатьма рідними та близькими тернопільських кіборгів. Стрічка особлива тим, що, за словами її творців, у ній немає жодного постановочного кадру, весь відеоматеріал зібрано з телефонів українських бійців.

«Черговий показ фільму відбувся там, де все почалося, де зародилася ідея кінострічки — у файному місті Тернопіль, — констатував Михайло

Людмила НІКІТЕНКО

Після пожежі в будинку для людей похилого віку в Харкові, де загинуло 15 літніх людей, на Черкащині створили 17 мобільних груп і провели детальні перевірки закладів, які надають послуги з проживання для людей похилого віку.

За словами заступниці голови ОДА Лариси Кошової, після завершення перевірки з'ясувалося, що в області виявили 12 закладів, які працюють без відповідної реєстрації або з порушенням законодавства. «Із цих закладів 6 декларують себе як надавачі соціальних послуг стаціонарного догляду, де проживає 141 особа», — говорить пані Лариса.

Як повідомили «Україні молодій» в Черкаській облдержадміністрації, до складу груп, які перевіряли соціальні закла-

■ ГЕРОЯМ — СЛАВА!

Піднебесні

Про тернопільських кіборгів показали фільм найближче до їхніх домівок

Урман. — Це була важка прем'єра фільму про кіборгів, адже в залі були присутні матері наших загиблих героїв. Якщо чесно, я боявся, щоб із ними чогось не трапилося. Не кожна матір може пережити історію загибелі своєї дитини, але маємо таку реальність. Як завжди, після фільму було цікаво поспілкуватися з людьми, почути їхні думки. Були «експерти», які порівнювали наш фільм з іншими кінострічками. Військовим у фільмі не вистачило фіналу щастя, адже трагедію вони переживають дуже важко».

■ РЕЗОНАНС

Без примусу, але з порушеннями

На Черкащині виявили 12 соціальних закладів, які працюють без реєстрації

ди Шевченкового краю, увійшли представники обласної поліції, Держпродспоживслужби, управління Держпраці, податківці, газовики, енергетики, медики. Без відповідної реєстрації або з порушеннями законодавства, зокрема, працюють Смілянська благодійно-реабілітаційна організація «Відродження» та міськрайонна благодійна організація інвалідів «Коло друзів», яка діє у тамтешньому селі Костянтинівка, громадська організація «Твереза

нація» у селі Лозівка Черкаського району. Ці заклади надають послуги з проживання та утримання людей похилого віку, медичні послуги особам похилого віку, здійснюють лікування алко-, наркозалежних осіб.

Також у Черкаській ОДА наголошують, що в ході перевірок встановили, що всі люди проживають у цих закладах добровільно та ніяких заходів примусу з боку обслуговуючого персоналу щодо них не вчиняється. За результатами проведе-

них звірок з медичними закладами та сільськими радами, на території яких розташовані всі 12 закладів, фактів смертей не зареєстровано.

Лариса Кошова каже, що відомості про виявлені порушення внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Також із метою легалізації їх діяльності ведеться інформаційно-роз'яснювальна робота щодо включення таких закладів до реєстру надавачів соціальних послуг.

■ ПОГЛЯД

Імперія нищила, але обламалася

Тарас МАРУСИК

Виповнилося 90 років унікальній людині, рідкісному дослідникові, професору Василю Яременку. Вітаю його цілу годину — і це не так багато, з огляду на те, що я познайомився з ним ще — люблю іноді вживати це слово — дівчаком.

Це було в середині 1960-х років в Яремчі. Ми жили за 150 метрів від автостанції. Батьки поверталися звідкись увечері і побачили кількох людей, які сподівалися вийти до Франківська. Але вже нічого не ходило, і гостинна мама запросила переночувати...

Я давно не спілкувався з Василем Васильовичем і дзвонив з легким побоюванням. Як тільки почув його незмінний голос, обережно запитав: «Як Ви, дужі?». Так-от, у свої 90 Василь Яременко не лише працює в університеті Грінченка, а й продовжує перегортати неторкані архіви.

Вже вийшло 14 (!) томів Бориса Грінченка, вже готовий проєкт на видання, з науковим апаратом, 52 (!!!) томів БГ. І БГ — це не Гребенщиків, а Грінченко. Імперія нищила спадщину великих українців, але сама обламалася. Так буде й надалі.

До речі, до 1961 року Борис Грінченко був заборонений. Його реабілітували зусиллями О.Білецького, М.Рильського і Василя Васильовича. Власне, він став упорядником знаменитого двотомника реабілітованого Грінченка 1963 року, за яким полювали всі, як тоді казали, свідомі українці. Цей двотомник тато подарував мамі в день її 35-річчя. А тепер мамі — 92.

Дуже ціную короткий дарчий підпис Василя Васильовича на упорядкованій двотомній «Хрестоматії літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX-XV століть»: «Чорноробові української національної ідеї Тарасові Марусику від самого. 24 січня 2003 р.».

Запитаю: «Василію Васильовичу, Ви пишете спогади?» — «Та ні ще, не маю часу. Треба завершити Грінченка». — «Я Вас прошу, це дуже потрібно!»

■ СЕПАРАТИЗМ

Не ті серп і молот

У Черкасах чоловік агітував за повернення радянської влади

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкасах співробітники СБУ блокували діяльність інтернет-агітатора, який пропагував відродження СРСР. Як повідомила «УМ» Катерина Дрога з черкаського облуправління Служби безпеки, зловмисник на власних сторінках у соціальних мережах поширював деструктивні матеріали із забороненою символікою комуністичного тоталітарного режиму і закликав до «відродження влади СРСР в Україні».

«Під час обшуку за місцем його проживання правоохоронці вилучили комп'ютерну техніку, радянську символіку, агітаційні матеріали, що підтверджують таку діяльність», — розповідає Катерина Дрога. І додає, що в межах кримінального провадження, розпочатого за ч. 1 ст. 436-1 Кримінального кодексу України, вирішується питання щодо повідомлення агітатору про підозру.

Заходи з блокування сепаратистської діяльності відбувалися спільно зі слідчими Нацполіції під процесуальним керівництвом черкаської обласної прокуратури.

Олег ГАНСЬКИЙ

Практично кожне літо в Україні супроводжується масштабними обговореннями у пресі проблеми подорожчання гречки — улюбленого стратегічного продукту українця і провісника практично кожної економічної кризи. Адже саме гречку масово та активно скуповують наші співвітчизники напередодні епідемії — зокрема і нинішньої, коронавірусної, перед зміною влади чи просто поганими прогнозами на майбутнє.

І хоча подорожчання цього продукту наразі — явище тимчасове, експерти ринку запевняють: ситуація погіршується від року до року. Українська гречка поступово «вимирає», замість неї ми вже кілька років їмо російську — в різній упаковці. А домінування імпорту, тим паче від такого непевного та непрогнозованого продавця, робить цінову ситуацію взагалі непередбачуваною.

Гречки зібрали більше, гречка буде в дефіциті

За підсумками минулого 2020 року, сумарний валовий збір основних нішевих зернових культур — вівса, жита і гречки — в Україні перевищив 1 млн тонн. Нинішній неврожай цих культур, на щастя, не торкнувся. Навіть більше цього — такий показник на 21% більший за цифру попереднього сезону, коли вітчизняні товаровиробники зібрали 0,84 мільйона тонн.

За словами аграрного експерта Андрія Купченка, приріст виробництва обумовлений розширенням (після попередніх скорочень) посівних площ під цими культурами. Адже, за його словами, посіви жита в Україні під урожай 2020 року збільшилися на 19% щодо показника 2019 року і становили 138 тисяч га, вівса — на 10%, до 200 тисяч га, гречки — на 14%, до 79 тисяч гектарів.

Утім для шанувальників головного стратегічного продукту українців, який вони масово скуповують під час будь-яких катаклізмів, а тому вельми болісно реагують на зміну ціни, така позитивна цінова динаміка насправді не є запорукою жодної стабільності. За словами Купченка, незважаючи на очікуваний приріст виробництва гречки, на українському ринку збережеться дефіцит її пропозиції. Через це аналітики агентства прогнозують обсяг імпорту цих зернових за підсумками 2020/21 маркетингового року на рівні 30 тисяч тонн, що на 20% перевищить показник попереднього сезону, який становив 25 тисяч тонн.

Таким чином, попри розширення площ, Україна, що свого часу забезпечувала інгредієнтом гречаників не лише себе, а й сусідні країни, все більше стає залежною від імпорту. А деякі експерти навіть заявляють: уже через три роки український виробник і переробник крупы гречаної, швидше за все, зникне. Тобто не витримає конкуренції з колегами з інших держав. Насамперед із Російської Федерації та Казахстану.

Транзитом через Казахстан

Як стверджують галузеві експерти, вже зараз російська гречка поступово стає основою для переробки українськими заводами. Але і це ще не найгірше, адже експортери ввозять до нашої країни навіть не сировину, а готовий товар. І Україна не може конкурувати з ними, адже влада свого часу зробила кілька доволі суперечливих кроків. У 2015 році уряд ухвалив постанову про запровадження на російську гречану крупу ввізного мита в розмірі 20%, а потім російську крупу взагалі заборонили завозити на митну територію України. Це були два кроки зі списку санкцій проти агресора — Росії. Але наші агресивні сусіди спокійно обходять ввізне мито, переробляючи гречку в інших країнах і везучи її в Україну у вигляді готової крупы. Отримуючи прибуток двічі.

Останні три роки ми бачимо активний імпорт саме з Казахстану. Не дивно, бо казахські виробники крупы мають конкурентну фору перед українськими, що здешевлює їм сировину на 20%. Це і є основною причиною відсутності можливості українських гречкопереробних заводів конкурувати з казахстанськими виробниками гречаної крупы.

Загороджувальне мито в розмірі 20% на продукцію з РФ, а на готову продукцію — ембарго російський бізнес навчився об-

ПРОБЛЕМИ ГАЛУЗІ

Гарнір із Казахстану

Замість української гречки на вітчизняному ринку поступово починає домінувати російська крупка, перероблена в одній з країн СНД

ходити доволі просто. Вони не розгубилися й почали просто переносити свої виробничі потужності в інші країни. Першим став Казахстан. Потім Білорусь. Два роки тому російські інвестори почали будувати завод із виробництва гречки в Молдові.

Таким чином сировина з РФ, яку ми відгородили від себе 20% митом, натомість заходить у вигляді готової продукції від наших сусідів з нульовим митом. А українські виробники в такій ситуації виявляються неконкурентоспроможними, бо маємо заплатити 20% мита на це зерно, сировину. Тож забороняючи імпорт в Україну гречаної крупы з РФ, але не забороняючи її з тієї ж Республіки Казахстан, Україна фактично дозволяє вже понад п'ять років спільно завозити те саме зерно гречки, вирощене в РФ, тільки у вигляді переробленого в Казахстані на крупку.

Дуже небезпечний імпорт

Ще один мінус для нашої держави внаслідок цієї схеми — і для бюджету, і для конкретного споживача — Україна втрачає можливість контролювати якість крупы, яка завозиться, та ринкові важелі ціноутворення. Також, за відсутності власного виробництва, неможливо буде підтримувати стратегічний запас крупы гречаної, який необхідний для нормального функціонування дитячих садків, шкіл, військових частин, — адже крупка входить до обов'язкового раціону цих об'єктів. Крім того, згортання виробництва крупы призведе до зменшення відрахувань до бюджетів усіх рівнів, а персонал, який працює на цих виробництвах, втратить роботу.

А ось і підтвердження у цифрах. Починаючи з 2018 року, виробництво крупы гречаної на українських підприємствах невпинно скорочується. Україна втрачає на своїй переробці, натомість Казахстан нарощує. За даними сайту міністерства національної економіки Республіки Казахстан, експорт оброблених злаків із товарної групи 1104, куди входить і гречана крупка, з 2016 по 2018 рік зріс у 2,5 раза.

Експерти переважно не підтримують дотацію гречки, стверджуючи, що подібний підхід зазвичай призводить до корупції.

Дані цілком корелюються з цифрами українського імпорту цієї групи товарів: за вказаний період маємо зростання у 5,5 раза. Натомість імпорт необробленого зерна гречки, проса тощо (товарна група з кодом 1008, до якої входить і гречка) за цей же період впав у 4 рази.

Іншими словами, гречану крупку імпортувати в Україну дешевше, ніж виробляти свою, а імпортувати дешеву російську сировину — не вигідно, бо за рахунок зняття ввізного 20% мита вона дорожчає. Бачимо, що на внутрішній ринку впливають не українські виробники продукції з доданою вартістю, а імпортери, котрі ввозять гречану крупку з Республіки Казахстан, вбиваючи тим самим вітчизняну галузь.

Площа вирощування впала втричі

Що ж стосується, власне кажучи, вітчизняної гречки, то ситуація в Україні такою могла би бути кращою. Ще у 2017 році наша країна була серед світових лідерів за її виробництвом після Росії, яка мала урожай близько 1 млн тонн, і Китаю, де збирали 0,4 млн тонн. Україна зібрала в 2017 році 0,17 млн тонн. Але після тодішнього скорочення посівних площ наш сукупний збір з 2017 року зменшився у 2,5 раза. Так, у 2017 році в Україні збирали 176 тис. т, а в 2019 році — 85 тис. т.

В цілому в останні роки в нас суттєво скоротилися посіви площ гречки: від 200 тис. га до 60 тис. га. Падіння більш ніж втричі. Таким чином Україна стала

Політично-кулінарний рецепт: українські гречаники з російського зерна, обробленого в Казахстані.

Фото з сайту foodandmood.com.ua.

імпортозалежною — і трапилося це в попередні два-три роки. Щоб зрозуміти, наскільки суттєвими є наші обсяги посівів цієї культури, варто зауважити, що в Російській Федерації тільки один Алтайський край посіяв 500 тис. га гречки цього року. Сюди варто додати ще Орловську й Курську області, Воронеж, Саратов, Белгород — кожна по 80-100 тис. га, тобто сумарно під мільйон гектарів. За словами аналітиків ринку, в наших північно-східних сусідів значно кращий клімат для вирощування гречки і велика кількість землі, яку можна обробляти. І це природний процес, який не зупинити жодними економічними важеями. Окрім того, в РФ, порівняно з Україною, дешевші паливо, добрива й засоби захисту рослин, тому собівартість зерна гречки виходить меншою,

При цьому вартість імпортованої з Казахстану крупы фактично запроваджує економічні обмеження на ціну цієї крупы, що виробляють в Україні. Відтак українські виробники не можуть продавати свою продукцію дорожче за імпортувану крупку, переробники не можуть давати вітчизняному виробнику зерна гречки ту ціну, яку він хоче, тому що для них дорога сировина зробить збитковими виробництво: адже ціна сировини є однією з основних складових при формуванні ціни на готову продукцію.

Дехто з виробників закликає владу до традиційного в такій ситуації кроку — дотувати виробників гречки. Втім експерти переважно не підтримують його, стверджуючи, що подібний підхід зазвичай призводить до корупції.

Влада підтримує ідею запровадження певного рівня дотації за вирощування гречки. Але і такий крок видається фахівцям ринку надто мізерним, мовляв, мало ймовірно, щоби дотація навіть у розмірі 3 тисячі гривень змогла мотивувати аграрія, навіть якщо його не змогло переконати нинішнє зростання цін. Тим паче що більшість намагань влади дотувати окремі галузі сільськогосподарства призводили до шикарних океанських яхт одного з власників прибуткової аграрної структури. Іншими словами, держдотування, ймовірно, буде непрозорим, на дотацію зможе розраховувати тільки якась група аграріїв, швидше за все, великі, а інші аграрії — дрібні, середні — взагалі викреслять цю культуру зі свого бізнес-плану.

Захистити галузь від знищення може створення рівних умов для виробників України та Казахстану. Переробники також пропонують свої варіанти. Наприклад, ухвалити зміни до Закону України «Про митний тариф», у якому встановити пільговий тариф на гречку в розмірі 0% та встановити строк його дії до 31 липня 2023 року. Ще один крок — перегляд урядової постанови від 2015 року. Тобто щоб законодавець скасував закон про загороджувальне мито у 20% або вивів з-під дії мита позицію за цим кодом на зерно гречки. Останнє можливо зробити й окремим законом. У такому випадку зерно-сировина з РФ піде до нас і ми його будемо переробляти, а додана вартість залишатиметься всередині країни, а не вимиватиметься в Казахстан, Білорусь чи інші держави. Достатня кількість сировини за доступною ціною дозволить наростити Україні експорт, а відтак буде притік валюти. Українська гречка вже затребувана в ЄС завдяки високій якості переробки. ■

ніж в Україні.

Відтак частка імпорту за останні п'ять років зросла до критичного рівня: від 10 до 50%.

В Україні легендарну крупку вирощують на північному заході Дніпропетровської області, на кордоні з Кіровоградською областю, частково в Харківській області. Цей пояс, на рівні з Кіровоградщиною, свого часу був «батьківщиною» української гречки. Але потім клімат змінився, і врожайність впала. Наразі ж в Україні економічно ефективними для цієї культури є назагал лише північні області — Чернігівська, Сумська — та окремі західні: Хмельницька, Житомирська. Але й там, як кажуть фахівці, значно вигідніше посіяти кукурудзу, соняшник або пшеницю, адже прибутковість буде вищою...

Багато би скасувати мито

Українських виробників не приваблює навіть висока закупівельна ціна. Яка, до речі, б'є рекорди. Минулоріч вона становила близько 20 тис. грн за 1 тону. Хоча ще два роки тому вона коштувала 8-9 тис. гривень. Проте необхідного різкого розширення посівних площ не відбулося: скільки би був готовий платити за кіло крупы пересічний український споживач, ціна гречки все одно залишається для вітчизняного аграрія менш привабливою, ніж енергетичні культури — соняшник, ріпак тощо. І обираючи між різними варіантами, він робить ставку на прибуток.

ІХНІЙ ВИБІР

Нова гвардія проти старої

У Косові відбулися парламентські вибори, результат яких може погіршити відносини з Сербією

Ігор ВІТОВИЧ

У Косові в неділю, 14 лютого, відбулися позачергові парламентські вибори, результат яких може погіршити відносини з сусідньою Сербією, про відокремлення від якої Приштина односторонньо заявила 2008 року і з якою нині намагається відновити діалог за посередництва Європейського Союзу.

Це були шості вибори в цій частково визнаній країні. За 14 років незалежності жоден уряд не добув до кінця визначеної Конституцією чотирирічної каденції. Одну з найбільш розвинених країн Європи роз'їдають корупція та злочинність, а тепер ще й коронавірус.

1,8 мільйона виборців Косова мали обрати 120 депутатів парламенту. За ці місця боролися 1 тис. 79 кандидатів від 28 партій. 20 парламентських місць зі 120 зарезервовано для національних меншин: 10 — для найбільш численної сербської меншини та 10 для інших меншин — ромів, боснійців, ашканів, єгиптян, турків та горанів.

Передвиборчі опитування свідчили, що перемогу на виборах здобуде

ліва популістська націоналістична албанська партія «Самовизначення» (Vetevendosje). Так і сталося. У понеділок, 15 грудня, Державна виборча комісія Косова повідомила після обробки 87% відданих на виборах голосів, що ця партія лідирує з результатом 47,8%. Другою фінішувала інша опозиційна сила — Демократична партія Косова з 17,3% підтримки виборців. Правляча «Демократична ліга Косова» посіла лише третє місце з 7,5% набраних голосів. Остаточний підрахунок не надто змінить цей розклад сил. У сербських анклавів усі 10 мандатів вибороли серби.

Партія «Самовизначення» здобула таку високу підтримку завдяки обіцянкам її лідера Альбіна Курті подолати корупцію і не йти на жодні компроміси у відносинах із Сербією. Сам Альбін Курті до парламенту не балотувався, оскільки центрвиборчком країни виключив його зі списку кандидатів через умовну судимість у 2018 році за застосування ним сльозогінного газу в парламенті.

Виконувачка обо-

45-річний Альбін Курті претендує на посаду прем'єра.

в'язків президентки Косова Вйоса Османі була змушена призначити нинішні позачергові вибори внаслідок рішення Конституційного суду Косова 21 грудня 2020 року. Це рішення, ухвалене за скаргою «Самовизначення», визнало неконституційним результатом червневого 2020 року голосування в парламенті за призначення уряду прем'єр-міністра Авдуллаха Хоті.

Партія «Самовизначення» перемогла й на попередніх виборах, восени 2019 року, і створила на початку 2020-го уряд на чолі зі своїм лідером Альбіном Курті. Але пробула при владі

лише 51 день. У березні 2020 року партія «Демократична ліга Косова» Авдуллаха Хоті влаштувала голосування про недовіру до нього. У червні після кількох місяців політичних сварок був призначений уряд на чолі з Хоті, професором економіки й колишнім міністром фінансів.

«Самовизначення» зі здобуттям більшості в парламенті висунуло кандидатуру Курті в прем'єри. За даними агенції «Франс Пресс», Курті націлений на проведення реформ і позиціонує себе як політика нового покоління, котрий протистоїть

«старій гвардії». Особливо значною популярністю 45-річний Курті користується серед молоді та тих вихідців із Косова, котрі проживають за кордоном. Головними завданнями нового уряду стануть скорочення безробіття, боротьба з організованою злочинністю і корупцією. Під «старою гвардією» мають на увазі Демократичну партію Косова. Засновник партії, колишній албанський бойовик та експрезидент Хашим Тачі разом зі своїми найближчими сподвижниками перебуває в Гаазі в очікуванні суду за військові злочини. ■

COVID-19

І чотирилапі також

У Південній Кореї почали тестувати собак і котів на коронавірус

Олег БОРОВСЬКИЙ

У Південній Кореї всі собаки або кішки з високою температурою повинні пройти тестування на коронавірус. Відповідне рішення ухвалив уряд після того, як стало відомо про перше зараження домашньої тварини в країні. Минулої тижня перша домашня тварина — собака-болонка — була протестована під спалахи фотоапаратів та пильні очі відеокamera. Як і при заборі аналізу на ПЛР-тест у людини, в ніс тварини ввели довгий ватний тампон і потім відправили зразок для аналізу в лабораторію.

Програма тестування домашніх тварин тільки запущена в Південній Кореї, вона поширюється на собак і котів, у яких виявлено температуру, кашель або утруднене дихання. У разі позитивного тесту тварина має перебувати на карантині — або в будинку господаря (і разом з господарем!), або в спеціалізованому притулку, який був відкритий у Сеулі. Якщо власники домашніх тварин не здатні доглядати за своїми улюбленими через

похилий вік або стан здоров'я, то вони можуть скористатися послугами цього притулку. Карантин для кішок і собак із позитивними тестами триватиме не менше 14 днів. Крім цього, як передає Бі-Бі-Сі, місцева влада також нагадала мешканцям про необхідність дотримуватися щонайменше двометрової дистанції під час прогулянок — як між людьми, так і між тваринами.

«Нещодавно в країні позитивний результат на COVID-19 був виявлений у кошеняти. Відтоді мешканці столиці сильно занепокоєні. Тому ми почали проводити масове тестування, щоб переконатися в добром у здоров'ї наших годувальців», — пояснив журналістам «Франс Пресс» директор Сеульського відділу захисту тварин Сон Ін Юн.

Тести котам і собакам буде робити команда, що складається з медичних працівників і ветеринара. Якщо у вашого вихованця немає симптомів коронавірусу, але він контактував із людиною-носієм вірусу, йому теж можуть зробити тест.

Як передає південнокорей-

«Який ще ПЛР?»

ська агенція новин Yonhap, 21 січня в країні був зафіксований перший випадок зараження коронавірусом кошеняти в релігійному закладі в місті Чинджу. Влада вважає, що кошенята могли заразити мати і дочка, які доглядали в релігійному закладі за кішкою і двома її кошенятами. За інформацією Yonhap, після відвідування культової будівлі на початку січня 29 осіб повідомили, що заразилися коронавірусом, а згодом більше сотні людей, які контактували із зараженими, отримали позитивні тести.

А от домашні тварини дуже рідко передають вірус людині, зазначають експерти в галузі охорони здоров'я. Частіше відбувається навпаки. Раніше ЗМІ писали про випадки зараження домашніх тварин коронавірусом. У травні 2020-го такий випадок був виявлений в Росії, влітку COVID-19 підтвер-

дили у домашньої кішки в Британії. У Данії на початку листопада виявили кілька сотень випадків передачі коронавірусу від норки людям. Влада країни вирішила знищити місцевих норок через мутації вірусу, які виявили в тварин. Пізніше вчені з'ясували, що коронавірусом інфіковані норки не тільки в Данії, а й у інших країнах світу. Тому наразі розробляються різні гіпотези про передачу COVID-19 людини не безпосередньо від кажана або від рідкісного ящуря панголіна (про що раніше заявляла китайська влада). За словами старшого експерта лабораторії Всесвітньої організації охорони здоров'я Франка Конінгса, найвірогіднішим є перехід вірусу «від кажана до одного або декількох видів тварин, де в нього була можливість до них адаптуватися, і тільки потім це перейшло на людину». ■

НОВИНИ ПЛЮС

Ексглава Європейського центробанку став прем'єром Італії

Новий уряд Італії на чолі з Маріо Драгі приведено до присяги. Урочиста церемонія за участю президента республіки Серджо Матарелла пройшла в Римі у Квіринальському палаці, офіційній резиденції італійського президента. Маріо Драгі, якому приписують великі заслуги у справі «порятунку Євро» (він очолював Європейський центральний банк у 2011—2019 рр.), оголосив про намір зосередитися на відновленні економіки Італії після пандемії. Як зазначає «Німецька хвиля», формування уряду стало можливим після того, як у четвер було знято останню перешкоду: одна з найбільш партій, популістська «Рух п'яти зірок», погодилася приєднатися до коаліції. У новому уряді член «Руху п'яти зірок» Луїджі ді Майо зберіг пост міністра закордонних справ, який він займав і в колишньому кабінеті. Крім того, колишні пости в уряді, що складається з 23 міністрів (9 із них — без портфелів), зберегли главу МВС Лучіана Ламорджезе, міністр культури Даріо Франческіні, міністр оборони Лоренцо Гуерін (обидва — вихідці з Демократичної партії), міністр охорони здоров'я Роберто Сперанца (секретар лівий соціал-демократичної партії «Перша стаття»). ■

На виборах у Каталонії перемогли прихильники незалежності

У неділю, 14 лютого, в іспанській Каталонії відбулися парламентські вибори. Близько 5,6 млн жителів, що мають право голосу, мали обрати 135 депутатів парламенту автономного співтовариства. Необхідність проведення виборів виникла після того, як у вересні минулого року іспанський суд постановив позбавити главу уряду, прихильника незалежності Каталонії Кіма Торре права займати державні посади впродовж 18 місяців. На цих виборах до регіонального парламенту, які і на попередніх у 2017 році, переміг блок із трьох націоналістичних партій, які виступають за самовизначення цієї північно-східної області Іспанії. Вони разом здобули 74 депутатські мандати. Тепер, як очікується, націоналісти, які за сукупністю отримали більшість у парламенті, сформулюють уряд регіону на наступні 4 роки.

Як повідомив Андреу Ферре, представник Центральної виборчої комісії Каталонії, можливість створити правлячу коаліцію отримали дві партії: «Ліві республіканці Каталонії» (33 мандати) і «Разом за Каталонію» (32 мандати). І це при тому, що їхні лідери — Оріол Жункерас і Карлес Пучдемон — не балотувалися. Перший відбуває тюремне покарання за спробу проголосити суверенітет Каталонії в 2017 році, а другий ховається за кордоном від переслідувань іспанської юстиції за це саме діяння. Соціалістична партія Каталонії, яка виступає проти незалежності, отримала 33 мандати.

Трампа пережив другий імпічмент

Колишній президент США Дональд Трамп знову уникнув імпічменту — Сенат не зміг набрати 67 голосів для того, щоб політик був визнаний винним у підбурюванні до безладів 6 січня, що вилилися у штурм Капітолію. Президент США Джо Байден сказав, що «суть звинувачення не заперечується», і назвав подію «сумною главою» американської історії. Сенат США виправдав колишнього президента країни Дональда Трампа, постановивши, що ексглава Білого дому не винен у підбурюванні до безладів 6 січня, що вилилися в штурм Капітолію. У результаті остаточного голосування 57 сенаторів назвали Трампа винним, а 43 політики вирішили, що колишній американський лідер не причетний до події. Усі 50 демократів проголосували за осуд, до них приєдналися сім республіканців. Для визнання Трампа винним потрібно було 67 голосів, передає CNN.

Ганна ВОЛКОВА

■ ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

Російський снайпер вистрелив у спину

Солдата з Полтавщини, який загинув на фронті минулого тижня, поховали в рідному селі

У Полтаві відбулося прощання з 36-річним солдатом Збройних сил України, водієм-електриком інженерно-саперного взводу десантно-штурмових військ 81-ї окремої аеромобільної бригади Олександром Глушком. Поранення, несумісне з життям, боєць отримав 11 лютого поблизу Зайцевого Бахмутського району Донецької області. Під час евакуації до військового шпиталю він помер.

Це сталося якраз у день поїздки президента України спільно з послами «Великої сімки» в зону ООС. Того ж дня ввечері окупанти, вкотре порушивши режим припинення вогню, відкрили вогонь по позиціях біля Новомихайлівки з великокаліберного кулемета. Внаслідок обстрілу загинув ще один із захисників України. І, на думку директора Інституту світової політики Євгена Магди, вбивство одразу двох наших солдатів якраз і було «приурочено» до цієї події.

Із цього приводу українська сторона направила відповідну ноту до спеціальної моніторингової місії ОБСЄ.

— Ворожий снайпер підло вистрелив Олександрові у спину, коли він дообладнував і укріплював позицію, щоб вона була безпечнішою для його бойових побратимів, — сказав, виступаючи на траурній церемонії, заступник командира 5-ї батальйонної тактичної групи 81-ї окремої аеромобільної бригади військової частини А1493 майор Петро Гоц. — Він був надзвичайно чуйною, порядною людиною. Завжди відгукувався на прохання своїх побратимів про допомогу. Ніколи не сторонився ніяких справ — чи то рядових, чи небезпечних. Завжди виконував їх з усією відповідальністю. На жаль, помирають найкращі, ті, хто не ховаються за спинами інших. І сьогодні ми проводжаємо в останню дорогу ще одного героя.

Майор Гоц передав удіві загиблого Ганні Олександрівні від імені головнокомандувача ЗСУ Грамоту пошани і скорботи.

У полеглому солдата залишилися неповнолітні син і донька, а також мама й сестра.

При згадці про дітей у вчительки початкових класів Полтавської загальноосвітньої шко-

Олександр Глушко, солдат Збройних сил України.

В останню путь полтавці, незважаючи на лютий мороз, проводжали героя, стоячи на колінах, під пісню-реквієм «Пливе кача по Тисині».

Фото траурної церемонії з інтернет-видання «Полтавщина».

ли №37 Галини Плахотної наворачтаються сльози:

— У мене навчалася Лізочка — донечка Олександра, — розповідає Галина Володимирівна. — Вона дуже любила свого батька. Часто розказувала, з яким нетерпінням чекає його. Коли він повертався з фронту додому, була такою щасливою! Казала: «Тато приїхав, привіз подарунки». А коли приходив забирати її після уроків, стрибала до нього на руки...

— Ми з Сашком пішли на війну в 2015 році, отримавши

повідстки з військкомату, — розповів нам найближчий товариш Олександра Глушка полтавець Руслан Климчук, старшина 95-ї десантно-штурмової бригади. — Після демобілізації вирішили укласти контракт із ЗСУ, і вже два роки прослужили у професійній армії. Я за професією автослюсар, він — кухар. Але де працював Санька до війни, навіть не знаю, ми ніколи з ним про це не говорили. Згадую його як надійного і безвідмовного товариша. З ним було безпечноше виконувати бойові завдання, які ставилися перед підрозділом. Він був дуже кваліфікованим у своїй справі: техніка, яку ремонтував Санька, ніколи не підводила при виконанні учбових і бойових завдань. Умів згуртувати особовий склад. Ми

з ним (як старші за віком) робили так, щоб молодші йшли за нами. Адже якщо їх налаштуєш на успіх, то вони чудово виконують завдання. Друг завжди був на позитиві, ввічливим, мав авторитет серед побратимів...

Руслан розповідає, що їхній підрозділ стоїть на відстані 300 метрів від ворожих позицій. Із того боку — теж військовослужбовці, лише російської армії. Місцевих найманців із Донбасу майже немає. Тож розслабитися ні в якому разі не можна.

— Ми готові наступати, воювати, тільки нам цього не дають. Хочеться, зрештою, добитися справедливості й потіснити ворога на його територію, — говорить старшина Климчук. — Настрій у наших солдатів бойовий, пригнічення немає.

Але воюємо далі. І мріємо якомога швидше покінчити з війною, зняти форму, повернутися додому, до цивільного життя.

Нині, як розповідає майор Петро Гоц, ротації військовослужбовців відбуваються кожні шість місяців. Тобто півроку вони виконують завдання у зоні ООС, а потім стільки ж відпочивають і проходять у тилу навчання, готуючись до наступного висунання на лінію фронту. Остання ротація Олександра Глушка тривала два місяці.

— Ситуація на фронті напружена вже сім років, війна триває, і на будь-якому з напрямків небезпечно, — говорить Петро Гоц. — Укріплення позицій, чим займався солдат Глушко, це, безумовно, ризик. Він загинув, дообладнувши передову позицію, до нормального стану. На жаль, хлопці гинуть, захищаючи батьківщину, але ситуація контрольована з нашого боку. Що буде далі — невідомо. Все залежить від того, про що домовляться у Тристоронній групі наші керівники.

Колишній атовець, інвалід війни, який представився Іваном Володимировичем, був категоричнішим: відновилися бойові дії, і цього не треба приховувати. Останнім часом майже щодня Збройні сили України несуть непоправні втрати, і від цього дуже боляче.

Архієпископ Полтавський і Кременчуцький владика Федір разом з іншими священниками відправив молебень за загиблим у Свято-Успенському кафедральному соборі.

Поховали Олександра Глушка у Рунівщині під Полтавою, звідки він був родом, поряд із могилою батька. В останню путь полтавці, незважаючи на лютий мороз, проводжали героя, стоячи на колінах, під пісню-реквієм «Пливе кача по Тисині».

Р. С. Виступаючи перед послами західних держав-партнерів України під час перебування на передових позиціях у зоні проведення Операції об'єднаних сил на Донбасі, Володимир Зеленський заявив, що у наших військових є наказ, яким передбачено у разі знищення ворожими снайперами бійців ЗСУ діяти адекватно. Хлопці, котрі прийшли з фронту на прощання з Олександром Глушком, сказали, що наказ виконано. ■

■ ПАНАХИДА

Згадати всіх поіменно

Помолились за душі героїв, полеглих минулоріч на російсько-українській війні

Ганна ВОЛКОВА

Полтава

У Свято-Успенському кафедральному соборі ПЦУ в Полтаві відбулася панахида за воїнами, які загинули минулого року в боях із російськими окупантами та проросійськими сепаратистами. У приміщенні собору розмістили портрети всіх 56 загиблих військовослужбовців. Серед них одна жінка — старший бойовий медик механізованої роти 93-ї ОМБ Клавдія Ситник (Король) родом із Харківщини.

До заходу зі вшанування героїв приєдналися родини воїнів, полеглих у різні роки з початку російсько-української війни. Вони тримали в руках портрети своїх рідних. Були присутні представники Полтавського обласного відділу Міністерства у справах ветеранів Украї-

ни, обласного військового територіального центру комплектування та соціальної підтримки ветеранів, курсанти й викладачі Полтавського військового коледжу сержантського складу Інституту телекомунікацій та інформатизації ім. Героїв Крут, прихожани собору.

«Оці наші хлопці, дівчата, які віддають життя, виконуючи свій обов'язок — громадський, християнський, людський, — нам мають бути величезним стимулом для змін», — сказав архієпископ Федір, наголосивши, що влаштована панахида — це християнський обов'язок, нагадування всім нам, що російсько-українська війна триває, а ми маємо пам'ятати своїх героїв і те, якою ціною платимо за незалежність України.

Під час проведення літї поіменно згадали полеглих, їхні біографії та обставини загибелі. Серед них і наш зем-

Під час панахиди.

Фото Свято-Успенського кафедрального собору Полтави.

ляк — 22-річний мешканець села Вирішальне Лохвицького району Максим Хітайлов. У квітні 2019-го він, перебивши навчання у Полтавській політехніці, підписав контракт із 72-ю окремою механізованою бригадою імені Чорних запорожців. Служив гранатометником мотопіхотного батальйону запорожців. Загинув у бою на Луганщині

18 лютого 2020 року, коли російсько-окупаційні війська посунали в масовий наступ.

Вшанування полеглих відбулося з ініціативи Північно-східного міжрегіонального відділу Українського інституту національної пам'яті спільно з Полтавською єпархією ПЦУ та профільним міністерством. ■

Валентина САМЧЕНКО

Розроблена відомим у світі і провокативним Мануелем Герцем невелика синагога має постати у Бабиному Яру в Києві вже у квітні — про початок робіт повідомили в останні дні січня. Архітектор до того створив, зокрема, в німецькому Майнці геометрично сувору синагогу з трикутними вікнами, а також будівлю-символ Legal/Illegal в Кельні. Керівник приватного Центру «Бабин Яр» Максим Яковер задум зведення у Києві об'єкта у формі книги, яку фізично відкриватимуть, у соціальній мережі пафосно вже називає однією з найкрасивіших будівель країни. Розташовуватиметься вона за багатьом відомою Менорою на території Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» — за пам'ятником-підсвічником, яким у 1991-му, через півстоліття після звірств масового знищення киян у київському урочищі, вшанували пам'ять загиблих там. Тим часом історик Віталій Нахманович із цього приводу закликає до «активної участі у протидії агресивній іноземній інтервенції у сфері історичної пам'яті, що є частиною загального антиукраїнського наступу в культурному просторі, який відбувається протягом останнього року».

«Повітряні» плани і приватні гроші

Нагадаємо, що в наглядній раді приватного міжнародного благодійного Фонду, при якому створено Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр», є троє уродженців ще УРСР, що розбагатіли в РФ й отримали російське громадянство: багаті Павло Фукс, Герман Хан та Михайло Фрідман, які фінансово підтримують від початку київський проект вшанування жертв Голокосту. Нині «Бабин Яр» заявляє, що станом на 2020 рік організація мала 6 донорів: трьох громадян України, двох із громадянством Російської Федерації та Ізраїлю, одного громадянина США, а частки фінансування склали: 60 відсотків — Україна, 33 — Росія/Ізраїль, 7 — США. Ініціатива створення Фонду/Центру в 2016-му належить Віктору Пінчуку, який також незмінно є членом наглядової ради. Ці розклади залишаються основними для претензій стосовно антиукраїнського наступу в царині пошанування пам'яті жертв Голокосту в Києві та всіх жертв фашистського та радянського тоталітарних режимів, для близько 100 тисяч яких урочище Бабин Яр стало місцем смерті та/чи загальною могилою.

Гучний сплеск протистояння відбувся наприкінці 2019-го, коли оголошили про зміну команди творців приватного проекту «Бабин Яр». Очолити його тоді Максим Яковер, який перед тим доклався в Києві до перезапуску колишньої ВДНГ, створення інноваційного простору для розвитку бізнесу в сфері високих технологій та креативних індустрій UNIT.City, заснував креативний простір «Часопис». Хоча основний удар припав на нового художнього керівника — російського режисера Іллю Хржановського, відомого за скандальним кінопроектом «Дау», який знімали в Харкові. Після того, як були оприлюднені чорновикі його ідей

ПАМ'ЯТЬ І МАНІПУЛЯЦІЇ

Шалом Бабиному Яру

Приватний фонд зводить «синагогу-книжку», а дореконструкція будівлі для держмузею потребує близько 60 млн грн

У Бабиному Яру синагогу-«книжку» планують відкрити у квітні.

Фото зі сторінки Максима ЯКОВЕРА у «Фейсбуці».

створення музейного простору з тематичними «кімнатами страху», публічний супротив у медіа тривав кілька місяців.

Оприлюднення у січні нинішнього 2021 року художньої концепції не викликало особливого публічного інтересу. А даремно. Бо приватний центр презентує майбутній Меморіальний комплекс, який включатиме: Музей трагедії Бабиного Яру 1941-1943; Музей Голокосту в Україні та Східній Європі; Музей історії забуття трагедії Бабиного Яру; Музей історії місця та Куренівської трагедії; Інсталяцію, присвячену жертвам трагедії; Простір для молитви, до складу якого ввійдуть синагога, церква, мечеть та неконфесійний простір; Освітній та науковий центр, майданчик для дискусій; Медіатека, бібліотека, архів; Освітньо-ігровий простір для дітей; Центр реабілітації наслідків психологічної травми.

Підхід — сучасний і всеохопний. Якби не кілька «але». Щоб усе це постало, орендованих двох земельних ділянок приватним Фондом замало. Однієї ледь вистачило для тимчасової інсталяції, яку відкрили в день 79-х роковин трагедії Бабиного Яру. Друга — майже удвічі більша, навпроти першої в бік вулиці Олени Теліги, за попередньої команди приватного фонду з її території частково прибрали сміття і розчистили хащі. Утім на весь перелік навряд чи вистачить і ще трьох невеликих ділянок, передачу в оренду яких благодійній організації «Фонд Пам'яті «Бабин Яр» 27 січня підтримали члени постійної комісії Київської міської ради з питань архітектури, містобудування та земельних відносин. Остаточне рішення щодо передачі ділянок в оренду ухвалюється на пленарному засіданні Київської міської ради, 11 лютого в цьому відмовили.

Остапа понесло

«На цій території пам'яті у приблизно 152 гектари ми би хотіли розкрити цю історію»,

Земельний мінімум інтересів приватного фонду «Бабин Яр».

— читаємо в підписаній Іллею Хржановським частині «Загальний фреймворк» (каркас, структура. — Ред.) Творчої концепції приватного фонду «Бабин Яр». А Максим Яковер у «Фейсбуці» написав у день її презентації 25 січня: «Уже цього року будуть створені перші об'єкти. Територія велика (приблизно пів ВДНГ), тому важлива модульність — простори можуть додаватися при нових історичних відкриттях».

І тут варто нагадати, що оригінальної форми невелику синагогу, роботи зі встановлення якої вже стартували, приватний фонд зводить на території Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» — з дозволу Міністерства культури та інформаційної політики, в чиему підпорядкуванні заповідник перебуває.

«Дозвіл на проведення робіт надав 22 січня особисто міністр культури України Олександр Ткаченко, — акцентує Віталій Нахманович, додаючи копію. — Нагадую, що деякий час тому в офісі президента України відбулася нарада, на якій було вирішено попередньо отримати згоду на це будівництво в очільників християнських конфесій. Але оскільки перспективи отримання такої згоди були вкрай примарними, керівники Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр» пішли іншим шляхом і... перейменували синагогу на Меморіальний об'єкт «Місце для роздумів».

Зрозуміло, що приватному фонду для виправдання «жирного» донорського фінансування, яке державному заповіднику й не снилося, треба назвати безмір планів. Так, минулого року Максим Яковер, коли йшлося ще про один інтерактивний сучасний музей, казав, що проект розрахований на 100-150 мільйонів доларів. Утім, здається, за відомим висловлюванням з Ільфа і Петрова, фонд (Остапа) нині аж занадто понесло. І не лише стосовно гектарів.

Так, про Центр реабілітації наслідків психологічної травми повідомляють: «У повсякденній діяльності цей центр міг би взяти на себе роботу з особами з посттравматичними стресовими розладами різної генези. І це, насамперед, робота з учасниками АТО, жертвами домашнього насильства, з іншими носіями психологічного болу внаслідок стресів». Тобто приватний фонд «Бабин Яр» обмірковує дуже широкий спектр діяльності: від пам'яті жертв Голокосту до, по суті, реабілітації тих, хто пройшов АТО.

Утім найголовніше — плануючи охопити величезну територію пам'яті в урочищі Бабин Яр у столиці держави Україна приватний фонд не показує у публічних текстах, що наша історія, де була жахлива антилюдська трагедія нищення євреїв у 1941 році, також включає не менш трагічну складову радянського тоталітаризму. А це вже нарратив сучасної путінської Росії, що

базується на спадковій СРСР: коли визнаються звірства Голокосту, але Сталін — «визволитель».

А приватний благодійний фонд «Бабин Яр» охоплює ідеями і вже навіть діями київську територію до Кирилівської церкви, історія якої сягає часів Київської Русі. І в його відеоматеріалі з'являлося дивне трактування «величчю» значення російської імператриці — колонізаторки України Катерини II і найкращого фінансування у роки репресій у 1930-х психіатричної лікарні, яка там почала діяти за сприяння російської царіці. І жодного слова про те, що та «милість» постала, щоб знищити пам'ять про козацький монастир, який підтримував і гетьман Іван Мазепа.

Дуже дивним залишається те, що, залучивши до співпраці багатьох істориків із-за кордону, приватний благодійний фонд фактично цурається партнерства з українськими державними науковими установами з вивчення історії, за незначними винятками. І така позиція толерується на найвищому державному рівні — особисто президентом Володимиром Зеленським. І не важливо — від невігластва все чи це цілеспрямовані дії. Бо будь-яке незнання Росія — яка з 2014 року веде війну на сході України, вбиваючи українців, й анексувала Крим — зміло використовувати на свою користь. Тому у Віталія Нахмановича є підстави говорити про агресивну іноземну інтервенцію у сфері історичної пам'яті.

Хто і коли облаштує державний музей

Тим часом на невизначений термін зависає питання відкриття музею Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр», територія якого займає реальних 28 гектарів площі. Знову призупинені реставраційні роботи скорботно-величчю прикраси 1894 року колишньої контори єврейського кладовища, де до 80-х роковин трагедії — а це вже 29 вересня — все ще планується відкриття Музею пам'яті жертв Бабиного Яру. Із 2016 року, коли двоповерхову будівлю за рішенням суду все ж повернули заповіднику, так і не вирішене питання надання заповіднику земельної ділянки, на якій вона розміщена. Реставраційні роботи розпочали наприкінці 2018-го.

Завжди капітальні видатки в першому кварталі не виділяли, прокоментував «Україні молодій» гендиректор НІМЗ Борис Глазунов. Тож сподівання встигнути все облаштувати до кінця вересня просто тануть як сніг. Робіт залишилося, за його словами, на 60 млн гривень.

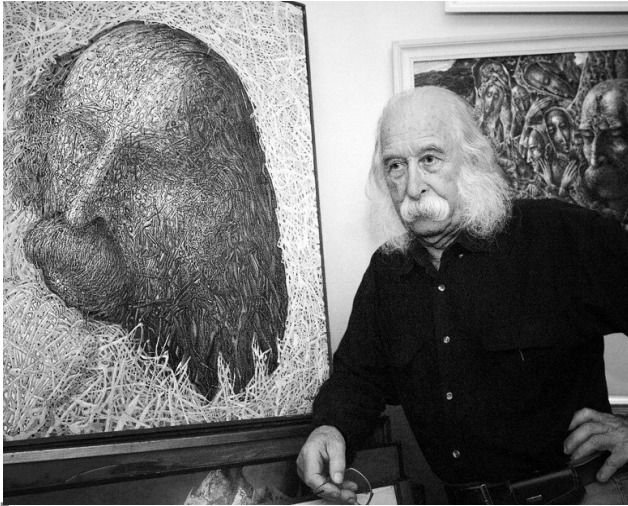
Зважаючи на дозвіл приватному фонду від Міністерства культури та інформаційної політики зводити на землі державного заповідника синагогу-«книжку», можна припустити, що в авральному порядку відомство може надати дозвіл команді з Іллею Хржановським і музей облаштувати в приміщенні заповідника. Принаймні про бажання такої довгострокової оренди кулуарно говорять. І тоді навряд чи залишиться час вилучувати в експозиції «агресивну іноземну інтервенцію у сфері історичної пам'яті». ■

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

■ ШАНА

Дім художника

У Каневі створять музей народного митця Івана Марчука

Всесвітньо відомий майстер і його роботи.
Фото надане Канівською міською радою.

Канівська міська влада вирішила відкрити в місті музей українського живописця, народного художника, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Івана Марчука. Таку новину озвучив нещодавно міський голова Канева Ігор Ренькас.

Як повідомляють у Канівській міській раді, з приміщення майбутнього музею визначилися. Його планують розмістити у колишньому районному будинку культури, який із запровадженням адміністративної реформи та ліквідацією Канівського району переходить до комунальної власності міста.

За словами міського голови Ігоря Ренькаса, хоча в центрі Канева вже є міський будинок культури, але після завершення довготривалого будівництва Шевченківського культурного центру ще одна будівля, зокрема будинок культури, місту не потрібна.

«Приміщення це цікаве. До того ж розташоване воно в історичній частині нашого міста, поруч з Успенським собором, датованим XII століттям, меморіальним парком, музеєм народного декоративного мистецтва. Тож у нас виникає ідея відкрити тут іще один музей і присвятити його творчості народного художника Івана Марчука», — зазначає Ігор Ренькас.

У міській раді кажуть, що Іван Марчук із 2018 року є почесним громадянином Канева і неподалік Тарасової гори має

власне помешкання та проводить багато часу в місті. Як зізнався сам художник, Канів для нього є джерелом натхнення для творчості. Серед його робіт можна знайти й ті, які він присвятив Каневу, на яких, зокрема, зображено й знайомі для місцевих старовинні вулички.

«Творчістю Івана Марчука захоплюється, без перебільшення, весь світ, але в Україні досі не відкрито жодного музею Івана Степановича», — наголошує міський голова Канева Ігор Ренькас. І додає, що для канівчан буде честю виправити цю помилку і стати першим містом, де відкриють такий музей.

«Свою ідею ми вже озвучили представникам

самого художника й отримали схвальні відгуки. Також звернулися до міністра культури й інформаційної політики України Олександра Ткаченка», — зазначає Ігор Ренькас.

Він говорить, що наразі будівля колишнього районного будинку культури поки не пристосована для розташування в ній музею. Але проведення ремонту дасть змогу не тільки відкрити перший в Україні музей Івана Марчука, а й у подальшому організувати тут проведення творчих вечорів, фестивалів та інших культурних заходів, що зацікавить і українське суспільство, й іноземних поціновувачів мистецтва. ■

Ірина КИРПА
Херсонська область

■ ЗАДУМИ

«Мокрі» артефакти

Ентузіасти мріють створити першу в Україні інтерактивну експозицію затоплених сіл

Автори унікального проекту подали заявку на конкурс через селищну раду Нововоронцовки та можуть отримати грант за програмою Українського культурного фонду вже у квітні 2021 року.

Як розповів краєзнавець Андрій Селецький, разом з однодумцями він хоче реалізувати унікальний проект, присвячений штучно затопленим землям Бериславського району. Цікаво, що при новоствореному музеї запланована й діяльність дослідницької лабораторії, основна мета якої — вивчати нові експонати, знайдені на дні Каховського водосховища.

Реалізація цього задуму дозволить доторкнутися до таємниць історії причорноморського півдня України, розповіли фахівці управління туризму та курортів Херсонської облдержадміністрації. У запасниках інтерактивного музею вже зберігаються знайдені під водою експонати столітньої давності, поділи його творці й про перспективи самоокупності. Адже туристів можуть зацікавити не лише напрацювання дослідницької лабораторії, а також і дайвінг та водні екскурсії по Дніпру з мальовничими краєвидами.

Відомо, що за часів СРСР водами Каховського водосховища затопили понад 90 сіл, які раніше були недоступні для археологічних досліджень. Саме на Херсонщині у стародавні часи розташовувалися такі пам'ятки історико-культурної спадщини, як столиця хана Мамай — місто Замик, а також прилегла місцевість — Великий Луг. Нікого тоді не зацікавило їх неопінене історичне значення не лише для Херсонщини, а й для України у цілому.

Автор унікального проекту Андрій Селецький упевнений, що після перемоги на конкурсі

він із друзями зможе гідно втілити сміливу задумку в реальність. А вже пошукову роботу ця команда ентузіастів веде вже понад 10 років, і хлопці зуміли за цей час зібрати чимало унікальних експонатів, серед яких — радянські монети 1920-х років, стара пляшка для вина та старовинний механізм.

— Мрію про створення цього музею я планую зі шкільних років, коли вперше почув про затоплені села у нашому районі, — розповів краєзнавець Андрій Селецький. — Ця інформація настільки захопила мою увагу, що я постійно ходив узбережжям водосховища та збирав знайдені там уламки кераміки й інших речей. Потім вступив до університету й почав займатися більш академічною археологією, а також працювати в архівах.

За словами ентузіаста з Херсонської області, він відчував неймовірний захват, коли йому вдалося пірнути під воду та на власні очі побачити затоплені древні поселення.

Пізніше юнак став вивчати спеціалізовану літературу, документи та картосхеми, залучати до пошуків своїх друзів, які допомогли Андрію Селецькому зібрати перші дві тисячі експонатів для майбутнього музею.

Студенти вищих навчальних закладів про величезну трагедію українського народу, адже у 60-х роках минулого століття через надмірні амбіції радянських інженерів, котрі почали вважати себе богами, під водою опинилися величезна територія з

населеними пунктами по всьому каскаду водосховищ на Дніпрі. Причому заливали не лише села: під водами Кременчуцького водосховища в 1959-1961 роках назавжди поховали місто з більше ніж 400-річною історією — Новогорішівськ.

До теперішнього часу величезна кількість документів гідрологічної розвідки, а також точні дані за кількістю виселених людей та очищення дна зберігаються під грифом «Таємно».

Ентузіасти Херсонщини також планують провести реставрацію будівлі дореволюційного банку в історичній частині Нововоронцовки. Адже в будові початку минулого століття збереглися оригінальний паркет, ліпнина, різьблені вікна, двері та навіть величезний внутрішній банківський сейф часів Російської імперії.

Краєзнавці виявили незвичайну активність і подали відрязу 16 різних заявок із метою участі у програмі «Культура. Туризм. Регіони».

Серед найбільш цікавих можна відзначити проект «Скарби Гілеї Дніпровської», спрямований на вивчення та популяризацію історико-культурних пам'яток Нижнього Подніпров'я. Великий інтерес для вивчення минулого півдня України представляють і такі перспективні проекти, як культурно-туристичний маршрут «Скадовськ історичний», «Легенди Хорлів», а також музей «Таємниці острова Джарилгач» та «Живий музей південних традицій» на острові Білогрудий. ■

■ АРХЕОЛОГІЯ

Тут скіфи залізо кували

На території Більського городища розпочинається будівництво музею та науково-дослідного центру

Ганна ЯРОШЕНКО
Полтавська область

Про це повідомив на своїй сторінці у «Фейсбуці» директор Історико-культурного заповідника «Більськ» (що розташований у Котелевському районі) Ігор Корост. «Приємно, коли справа всього твого життя розвивається, — зокрема написав він. — Нарешті на теренах всевітньо відомої археологічної пам'ятки буде створено належні умови для роботи науковців. Про всяк випадок нагадаю, що цієї події археологи чекали понад 50 років. Тож дякуємо всім, хто долучився до реалізації цього проекту. Більське городище справді унікальне як за масштабістю, так і за інформативністю. Фасад приміщення, звісно, буде не таким, як представлено на малюнку, та він обов'язково передаватиме унікальність і феноменальність Більського городища».

Історико-культурний заповідник «Більськ» заснований 2005 року з метою охорони, збереження та дослідження Більського городища — унікальної археологічної пам'ятки доби раннього залізного віку. «От уже 15 років наукова установа терпить незручності, орендує приміщення в селищі Котельва, а унікальні знахідки перебувають у фондах, тобто є недоступними для відві-

дувачів, — інформує молодший науковий співробітник Історико-культурного заповідника «Більськ» Оксана Дорошенко. — Відтак звістка про будівництво музею й науково-дослідного центру для наших співробітників — добра новина. Музей зводитимуть не на порожньому місці, це буде реконструкція нежитлового приміщення в селі Більськ Котелевського району».

На будівництво музею й дослідного центру виділено 27 млн гривень. Це кошти не лише обласного бюджету, а й Державного фонду регіонального розвитку.

Цими днями команда суспільно-культурного мультимедійного українознавчого проекту Українер представила 15-хвилинний відеоролик про Більське городище. Здійснивши експедицію до села Більськ, її учасники дійшли висновку, що згадане городище — парадоксально маловідомо як для свого масштабу археологічна пам'ятка. Займаючи площу понад 5 тисяч гектарів, Більське городище є найбільшим поселенням доби раннього залізного віку у Східній Європі й приховує ще багато таємниць описаного давньогрецьким істориком Геродотом міста Гелон. Грандіозному поселенню лісостепової Скіфії присвячено й один із сюжетів японського наукового фільму «Шлях заліза». ■

■ ПЕРЕДПЛАТА-2021

Інтернет для всіх — газета для обраних

Поспішіть передплатити «Україну молоду» на березень

«Україну молоду» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Хто з вас, шановні читачі, не встиг передплатити «Україну молоду» з нового року, це можна зробити до 18 лютого, щоб отримувати газету з березня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua. Оформити передплату можна як за електронною версією Каталогу видавництва «Україна» «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видавництва «Україна» «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплатуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2021 рік:

на місяць — 78 грн. 81 коп.,
на два місяці — 157 грн. 62 коп.,
до кінця півріччя — 315 грн. 24 коп.,
до кінця року — 788 грн. 10 коп.

Передплатний індекс — 60970

Для організацій, юридичних осіб:

на місяць — 98 грн. 81 коп.,
на два місяці — 197 грн. 62 коп.,
до кінця півріччя — 395 грн. 24 коп.,
до кінця року — 988 грн. 10 коп.

Передплатний індекс — 01555

П'ятничний номер:

на місяць — 29 грн. 92 коп.,
на два місяці — 59 грн. 84 коп.,
до кінця півріччя — 119 грн. 68 коп.,
до кінця року — 299 грн. 20 коп.

Передплатний індекс — 49497

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере: на місяць — 4 грн., на два-три місяці — 9 грн., на чотири-шість місяців — 11 грн., на сім-дванадцять місяців — 15 грн. 30 коп.

«Україну молоду» можна прочитати в усьому світі через партнерську мережу PressReader

Назар ЗДОРОВИЛО

■ МИНУЛЕ НА СУЧАСНИЙ ЛАД

Шістдесятниці в комп'ютерній грі

Українські аніматори представили унікальний інтерактивний онлайн-проект «60. Втрачені скарби» про художниць бунтівної епохи

Українська анімаційна асоціація УАніМА в рамках програми #UkraineEverywhere «Українсько-го інституту» нещодавно представила широкому загалу інтерактивний онлайн-проект «60. Втрачені скарби». Анімовані розповіді з інтерактивним компонентом розкриють світові творчість і життєвий шлях українських мисткинь-шістдесятниць: Алли Горської, Галини Зубченко, Любові Панченко, Галини Севрук та Людмили Семикіної (яка, на жаль, померла 12 січня цього року на 95-му році життя). Усі вони — учасниці дисидентського руху в Україні, за що зазнали репресій з боку радянської влади. Стартує проєкт із першої мінігри, головною героїнею якої стала Любов Панченко — українська майстриня та художниця з костюмів, лауреатка премії ім. В. Стуса. Глядач може не лише прочитати біографію мисткині, а й за допомогою інтерактивної анімації пройти її життєвий шлях і відчувати себе героїнею гри, яка втілює від переслідувань і бореться з «темними силами» КДБ, зайшовши за посиланням <https://treasures.ui.org.ua/game>.

Мистецькі ігри, як їх називають творці проєкту, розроблялися на основі досліджень, роботи з архівами, серії інтерв'ю з мисткинями та їхніми родичами та друзями. Кожна гра унікальна і створена різними авторами в іншій стилістиці. Ігри побудовані за принципом point-and-click. Дизайн цього незвичного проєкту розроблений студією BRATY Art Studio. Дізнатися більше про проєкт і прочитати унікальні відомості про життя і творчість шістдесятниць можна українською та англійською мовами на сайті <https://treasures.ui.org.ua>.

Наступним етапом проєкту стане реліз інтерактивної новели про українську художницю та правозахисницю Аллу Горську. Кураторка проєкту Софія Розуменко розповіла «УМ», з чого все починалося та хто і як втілював задум у життя.

«У проєкті ми хотіли зосередити увагу саме на мисткинях-шістдесятницях»

■ Чув ваше нещодавнє інтерв'ю на «Радіо Культура» і подяки слухачів за цей проєкт, що, безсумнівно, надихає на подальшу творчу роботу. Як виникла ідея розповісти широкому загалу про цих неймовірних мисткинь?

— Шістдесятники зіграли значну роль у розвитку не лише української, а й світової культури та зробили великий внесок у здобуття Україною незалежності. Наслідки їхньої праці ми бачимо й сьогодні. Тому в проєкті ми й хотіли зосередити свою увагу саме на мисткинях-шістдесятницях.

На студії ми завжди шукаємо нові ідеї для втілення у життя, а «Український інститут» (який реалізує програму #UkraineEverywhere, спрямовану на те, щоб розказати про українців світові й, зокрема, про їхній внесок у світову культурну спадщину) саме відкрив прийом заявок, де кожен міг подати свій проєкт. Одна з тем, яку вони пропонували, була пов'язана з шістдесятниками, тож наша студія вирішила взяти участь у конкурсі.

Зауважу, що мені ця тема близька: пригадала розповіді своїх бабусь і дідуся про друзів-шістдесятників, з якими вони зустрічалися, спілкувалися (зокрема, і в своїй тісній одно-

кімнатній «хрущовці»), відвідували «Клуб творчої молоді» в Жовтневому палаці й різні культурні заходи, що організовував Клуб. Ці історії чула з дитинства, також неодноразово з ними ходила в гості до художниці Любові Панченко, яка мешкала в Лісовій Бучі. Тож вирішила, що саме час розповісти про цих людей через інтерактивний проєкт, залучивши анімаційну студію.

У результаті конкурсу Українським інститутом було відібрано чотири проєкти, в тому числі й наш. Українська анімаційна асоціація у проєкті співпрацювала зі студією анімації «Червоний собака», але ми вирішили розповісти історію не просто через анімацію, а додати елементи гри та інтерактиву, щоб глядач не просто спостерігав за картинкою, а й став безпосереднім учасником життєвої історії художниці.

■ Яким чином збирали інформацію для історій своїх героїнь?

— Крім того, що знала про Любов Панченко, чимало чула й про художницю Аллу Горську. Але розуміла, що таких непересічних творчих жінок-шістдесятниць, вочевидь, набагато більше, тож подзвонила дідуся Василю Здоровилу, теж шістдесятнику, й запитала, кого б він ще міг порадити й про кого варто розказати. Так у нас у проєкті з'явилися Галина Севрук, Людмила Семикіна та Галина Зубченко.

Після цього з колегами почали збирати дані, зокрема співпрацювали з Архівом національної пам'яті, також спілкувалися та записували інтерв'ю з шістдесятниками Маргаритою Довгань та Василем Здоровилом, які безпосередньо товаришували з усіма нашими герої-

Сіль проєкту — це Україна у світі. Люди звикли дивитися анімацію, грати в комп'ютерні ігри, а в проєкті ми вирішили все це поєднати, розказавши частину історії нашої держави нетрадиційно.

нями. І, звичайно ж, зустрічалися з художницями, аби почути з «перших уст» їхні життєві історії, — Любов'ю Панченко, Галиною Севрук та Людмилою Семикіною. Усі ці інтерв'ю в подальшому будуть опубліковані на сайті проєкту.

До слова, пані Людмилі Семикіній, коли вона озайомилася з нашим проєктом, дуже сподобалося, що ми хочемо розказати про художниць не просто як «мучениць», хоча в них дійсно були непрості долі. Але попри це вони ж були молодими людьми з нескінченними творчими планами та ідеями, які втілювали в життя, незважаючи на те, що вони не вписувалися в рамки радянських ідеалів та догм. Вони навіть були такими собі... «хуліганками» в мистецтві, які не

■ Любов Панченко.

підкорялися тогочасним стереотипам, і чия творчість вибивалася із затверджених стандартів соцреалізму.

За свою «неслухняність» усі наші героїні поплавилися: когось неодноразово виключали зі Співки художників, хтось не міг брати участі у виставках, а бунтарку Аллу Горську взагалі було вбито...

Усі ці жінки пройшли важкий шлях, але, незважаючи на гоніння, зберегли свою людяність. Наприклад, мене вразила зустріч із 91-річною Галиною Севрук — це дуже позитивна, світла жінка, хоча в роки радянської влади чимало пережила переслідувань та заборон.

«Дехто з молодих людей, які працювали над проєктом, уперше почув про шістдесятників»

■ Як довго тривала робота й скільки було задіяно фахівців?

— На проєкт нам було виділено три місяці, тож восени минулого року ми провели наукову роботу, зібрали команду й нарешті втілили свої ідеї в життя. Ми створили дві гри: реліз першої — про Любов Панченко — відбувся в грудні 2020 року, а цьогоріч у березні очікуємо реліз гри про Аллу Горську.

Над грою працювали сценаристи на основі наукових досліджень, художники, аніматори, піар-агенція, оператори, композитор, програміст — загалом близько сорока осіб.

Дуже приємно, що команда була захоплена цією історією, причому починаючи від науковців і закінчуючи піар-агенцією. Дехто з художників — це зовсім молоді люди, які вперше почули про таке явище, як шістдесятники, але в процесі читання сценарію й пошуку стилу вони відкрили для себе цілий світ і ще дужче захопилися роботою. У нас були задіяні й досвідчені художники, які добре знають цю «тему», і їм було ще цікавіше працювати над проєктом.

■ Як широкий загал може ознайомитися з вашим проєктом?

Одяг, створений майстринями-шістдесятницями, личить і сучасним модницям.

— Ми створили сайт 60s. The Lost Treasures, на якому можна прочитати інформацію про кожну з художниць: подивитися їхні роботи, архівні фото, прочитати біографію. Ми також провели фотосесію в Музеї шістдесятництва та на вулицях Києва з використанням костюмів, які шили Панченко та Семикіна, й дівчат-моделі хоч і виглядали в цих свитках та кептарях, на перший погляд, екстравагантно, але водночас і досить органічно: одяг не видавався застарілим і немодним, навпаки — був стильним і досить сучасним.

На сайті також можна перейти на інтерактивну анімацію про Любов Панченко, а згодом і про інших героїнь проєкту.

У нас над кожною грою працює окрема команда художників і сценаристів, за основу беремо творчий стиль наших героїнь, тому кожна історія буде особливою. Наприклад наступна гра, про Аллу Горську, передбачає інший механізм та концепцію, бо історію життя Горської ми передамо через історію її квартири, яка була в центрі Києва й у якій відбувалося чимало різних подій. Там, зокрема, збиралися шістдесятники, обговорювали свої картини, сценарії й навіть переховувалися від переслідування влади, а також отримували тимчасовий прихисток ті «неугодні» творчі люди, які після ув'язнення поверталися з таборів і тюрем.

Також в історію ми помістили мінігру про вареники — дідуся розказував мені, як до них із бабусею в гості приходили друзі-шістдесятники й ліпили вареники, частина з

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Велике горельєфне керамічне панно «Місто на семи горбах», яке було створене в 1986 році Галиною Севрук, нещодавно демонтували з фойє кievського готелю «Турист». Це була остання монументальна робота художниці-шістдесятниці.

яких була з «хохмами» — в них ховали «сюрпризи»: перець або пір'я.

■ Хто писав сценарії?

— Оскільки матеріалів про Любов Панченко дуже мало — я писала сценарій на основі старих газетних статей та спогадів дідуся. Згодом до проєкту долучилася художниця та аніматорка Ольга Гаврилова, яка дещо опрацювала первинний варіант, і він вийшов більш поетичним та образним.

Сценарій про Аллу Горську був зроблений на основі досліджень науковиці Любові Крупник, і вже арт-директор проєкту Андрій Науменко переписав його в ігрову концепцію та з командою втілює у життя. Додам, що основний сайт — англійською мовою, але при бажанні можна «переключити» й на українську. А ось гра — лише англійською.

Тож, резюмуючи, наголошу: сіль проєкту — це Україна у світі. Люди звикли дивитися анімацію, грати в комп'ютерні ігри, а в проєкті ми вирішили все це поєднати, зацікавивши та розказавши частину історії нашої держави та історію українського мистецтва, невимушено долучивши глядача стати безпосереднім учасником подій, які колись відбувалися й вплинули на подальший розвиток історії нашої країни. ■

■ ЯК ЦЕ БУЛО

Тріумф і трагедія музи

Севастополь та Балаклея, Панас Саксаганський та Павло Тичина у житті оперної діви Оксани Петрусенко

Наталія ОСИПЧУК

Примадонною називали свого часу Оксану Петрусенку, а її голос був тогочасним символом України. Її широкого діапазону соковитий, унікального тембру голос, щодвижно-му реєстрі нагадував віолончель, а у верхньому — флейту, мав магічний вплив на слухачів українських народних пісень і романсів. Вона була обдарованою особистістю, наділеною акторським талантом, який розкрив корифею українського театру Панас Саксаганський. Її відміряло її життя лише 40 літ.

Із року — без батька

У долі Оксани Петрусенко, народженої 18 лютого 1900 року, справді багато загадкового — починаючи від місця її народження. Письменник і літературознавець Микола Кагарлицький знайшов в архіві довідку, яка підтверджувала місце народження майбутньої співачки — Севастополь. Сама ж Оксана Андріївна називала інше місце появи на світ — малу батьківщину свого батька Андрія Бородавкіна, рід якого походив із донських козаків. У родині пам'ятали, що їхнє справжнє прізвище — Бородавка, а не Бородавкін, то у війську він став уже «-ним».

У 1936 році під час декади українського мистецтва в Москві на запитання кореспондента газети «Пролетарская правда» про місце свого народження співачка відповіла: «Є таке село — Балаклея Харківської області. Село як село, бідноти повно, батраків. Але в моєму житті Балаклея відіграла величезну роль, там я народилася. Жилося, як і всім, погано...»

Батько Оксани помер у Балаклі, коли доньці виповнився рік. Мати вдруге вийшла заміж, проте чоловік виявився пияком, тож подружжя життя не склалося. Родина бідувала, а єдиною розрадою в житті дитини залишалася пісня. Від покійного батька успадкувала дивовижний голос.

Військовий капелмейстер, із доньками якого дружила дівчинка, був вражений чистотою голосу Оксани. На щастя, не залишився байдужим і допоміг Оксані з навчанням у школі. Наука давалася легко, Оксана була не лише музично обдарованою, а й малувала, писала вірші. Невдовзі почала виконувати сольні партії у шкільному хорі.

А літній вчитель-українець, вражений голосом школярки, безкоштовно навчав її нотної грамоти та давав уроки вокалу. Звідти, зі шкільних років, і зародилася любов до української пісні. На жаль, прізвище того вчителя, який відіграв у житті майбутньої співачки важливу роль, так і залишилося невідомим.

За його порадою Оксана прочитала «Енеїду» і «Наталку-Полтавку» Івана Котляревського, поезії Лесі Українки та Івана Франка, дізналася про існування українського драматичного театру. Проте родина бідувала, тому дівчині довелося залишити навчання і з чотирнадцяти років працювати.

Вона влаштувалася на роботу в Севастопольський порт, а потім на взуттєву фабрику. Талановита дівчина співала в аматорському

Оксана Петрусенко в образі Наталки Полтавки.

хорі, репертуар якого складала народні пісні, уривки з опер «Наталка-Полтавка» Миколи Лисенка та «Запорожець за Дунаєм» Семена Гулака-Артемовського. Дівчина зрозуміла, що своє подальше життя пов'язе з мистецтвом.

«Знайшовся справжній скарб»

У 1918 році в Севастополі відбувалися концерти пересувної трупи Степана Глазуненка, яка приїхала на гастролі. Його дружина, провідна актриса Наталія Лучинська, почула від місцевих шанувальників про дивовижної краси голос Оксани (тоді ще Ксенії Бородавкіної) та запропонувала їй місце у хорі. Та ось гастролі закінчилися, трупа мала вже їхати. Оксана вирішила таємно зникнути з батьківського дому.

Оксані Петрусенко судилося, за спогадами Максима Рильського, «брати в полон людські серця».

Але коли подивилася у вікно, то побачила маму, яка бігла слідом за поїздом та благословляла доньку і бажала щастя.

Почалися гастролі трупи Степана Глазуненка в різних містах Криму. Оксана нарешті почувалася щасливою, проте несподівано захворіла на тиф, тож мусила зробити паузу в кар'єрі. Далі були спроби потрапити до Херсонського театру. Дізнавшись про те, що штат заповнено, співачка розгубилася. Хтось порадив їй звернутися до завідувача музичної частини театру Петра Бойченка, композитора і хормейстера. Прослухавши кілька пісень у виконанні Оксани, той увірвався до кабінету директора театру і вигукнув: «Знайшовся справжній скарб!».

Ксенія Бородавкіна стала музою: Петро Бойченко присвячував їй романси, обіцяв небачений успіх та щасливе життя. Все це справді з'явилося у співачки, проте родинне життя склалося ненадовго. Саме Петро Бойченко придумав музи сценічний псевдонім і пояснював просто: прізвище Бородавкіна — немилозвучне. Тут він не помилився — саме під прізвищем «Петрусенко» співачка увійшла в історію українського вокального мистецтва.

Дебют співачки відбувся в лютому 1919 року, коли вона виконала партію Одарки в опері Семена Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». Успіх був

феноменальним. Саме на херсонській сцені Оксана Петрусенко познайомилася з актором, режисером, драматургом Панасом Саксаганським. Видатний актор відіграв важливу роль у становленні творчої особистості Оксани Петрусенко, він називав її донькою, «обдарованим соловейком», а вона його — батьком і вчителем.

Талановитій співачці пощастило зустріти людей, які допомагали словом і ділом. Видатний актор і режисер Юрій Шумський порадив вступати до Київського музично-драматичного інституту імені Миколи Лисенка, і невдовзі Оксана Петрусенко розпочала навчання.

У її житті було всього доволі — слави, тріумфу, закоханості.

А чи було справжнє незрадливое кохання? Перший чоловік Петро Бойченко був проти навчання дружини, а вона шукала того єдиного, який став би для неї підтримкою.

У Києві зустріла нове кохання — артиста оперного театру Мефодія Семенову. Проте й воно обпало її крила. 16 січня 1925 року Оксана Петрусенко народила сина Володимира, якому судилося зростати без батька. Проте талановита артистка не скорилася долі, занурившись у виступи і гастролі...

Всенародна любов і визнання

Було кілька років творчості в Росії. Адміністрація Казанського оперного театру, вражена талантом Оксани Петрусенко, запропонувала їй стати солісткою. Співачка захоплено почала готуватися до дебюту — ролі Оксани в опері Петра Чайковського «Черевички». На роль Вакули, партнера Оксани, був запрошений зі Свердловська драматичний тенор Василь Москаленко. Талановитий театральний дует невдовзі став подружнім. Після Казані був Свердловський оперний театр, де на співачку чекав приголомшливий успіх.

«Мені випало слухати багато спектаклів «Аїда» з першокласними виконавцями і у нас в Союзі, і за кордоном, але такої насолоди, як від голосу Петрусен-

Ксенії Бородавкіній 16.

ко, я не отримала більше ніде», — згадувала солістка московського Большого театру Наталія Шпіллер, яка працювала разом з Оксаною Петрусенко.

У 1934 році співачку запросили до Ленінградського театру опери і балету, проте вона мріяла потрапити до Київської опери. І от, нарешті, довгоочікувана подія: наприкінці того ж року Оксана Петрусенко отримала телеграму з Києва — запрошення на прослуховування.

Потім директор театру Ян Яновський вручив ключі від однокімнатної квартири на Печерську і побажав... не запізнюватися на роботу. Окрилена таким теплим прийомом, Оксана Петрусенко поринула у творчість. Проте, хоча глядачам талановита співачка відразу припала до душі, колеги по сцені її не сприймали.

Зали під час виступів Оксани Петрусенко завжди були переповнені. Утім музичні критики замовчували її творчість аж до березня 1936 року. Бо була не академічною співачкою, а талантом від народу. Відзначали майстерне виконання народних пісень, а от виконання класичного оперного репертуару Оксаною Петрусенко рецензенти не визнавали.

Усе змінилося після того, як Оксана Петрусенко взяла участь у декаді українського мистецтва і культури в Москві, у березні 1936 року. Це були 10 днів її тріумфу. Запропонували виступати в Большому театрі. Тоді співачка відповіла: «Такому запрошенню я, звичайно, рада. Тільки України я ніколи не покину. Вона дала мені і радість, і щастя, і славу».

Звільнили з театру...

У 1937-му вирували масові репресії. Червоний терор не оминав ані митців, ані представників партійного керівництва. Директор театру Ян Яновський, не витримавши допитів у НКВС, дав свідчення, що Оксана Петрусенко була знайома з Панасом Любченком — партійним керівником, який вкоротив собі віку. І в житті Оксани Петрусенко настала чорна-чорна смуга. Колеги відвернулися, а в липні 1937 року співачку звільнили з театру.

Оксана Петрусенко зрозуміла: попереду на неї чекають арешт і допити. І вона вирішує піти з життя... Якби вчасно не з'явилася подруга, московська режисерка Алла Бегічева, Оксани вже не було б серед живих. На щастя, тоді вдалося її врятувати. Через деякий час її поновили в театрі.

З тріумфом відбулися концерти Оксани Петрусенко у містах Західної України у вересні-жовтні 1939 року. Саме у Львові співачка зустріла своє останнє кохання — Андрія Чеканюка, редактора газети «Комуніст». Партійний кар'єрист, який відцурався і від Оксани, і від майбутньої дитини.

31 травня 1940 року Петрусенко співала останню у своєму житті виставу — «Запорожець за Дунаєм». Цією оперою відкривалися гастролі колективу у Львові. Партнерами співачки були Михайло Донець, Наталія Захарченко, Іван Шведов. Виступ співачки, як завжди, відбувся з тріумфом.

Оксана Петрусенко готувалася стати матір'ю і перебувала під наглядом авторитетного професора Олександра Лур'є. Нічого не віщувало біді. 8 липня 1940 року Оксана Петрусенко народила другого сина, якого назвала Олександром. За тиждень готувалася до виписки і почувалася добре.

Співачка вже уявляла, як поїде з немовлям в Ірпінь — на свою улюблену дачу. Тамтешня природа лікувала душу співачки, давала сили жити й творити. «Часто, прийшовши до нас по росяній траві, вона й сама, задоволена прогулянкою, починала ніби випрошувати життєдайне світло», — згадував колега Оксани Петрусенко, соліст Київської опери Андрій Іванов.

Та світлим мріям не судилося збутися. Життя співачки несподівано обірвалося 15 липня 1940 року, о 14-й годині. Лікарі діагностували інфаркт. Проте існувала й неофіційна версія — Оксану Петрусенко отруїли. Смерть співачки боляче вразила її шанувальників.

Павло Тичина присвятив неперевершеній співачці щемкі рядки: «Співала дзвінко, дуже, незрівнянно!// А голос був із щирого срібла!// Ой рано, рано, дуже рано// Оксано, ти від нас пішла...// Ну глянть же синими очима...// Слово почуй від нас: за те тобі хвала!// Що людям спів несла чудово!// Народу вірною була!»

Здавалося, увесь Київ вийшов попрощатися зі співачкою, в долі якої віддзеркалилася вся тогочасна трагічна доба. Утім митці не обирають ані добу, ані час. Оксани Петрусенко судилося, за спогадами Максима Рильського, «брати в полон людські серця».

Поховали легендарну співачку 17 липня 1940 року в Києві, на Байковому кладовищі. ■

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

«Не знання породжують віру...»:

дороги духовні в романі-притчі

Дмитро ДРОЗДОВСЬКИЙ

У дебютному романі Олександра Козинця «Картка Марії» (Л.: Піраміда, 2020) переважає не романне, а епічне мислення. Перед читачем не стільки змагання з реальністю, скільки мандрівка, як у «Божественній комедії», у фіналі котрої на читача й персонажа чекає одкровення.

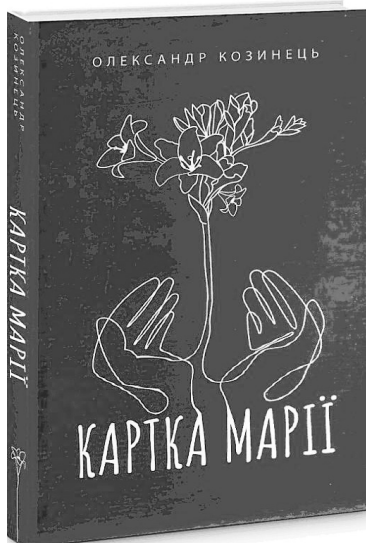
Релігійно-містичний перенес у «Картці Марії» виразний: це притча, у якій важлива не так подієвість, як шлях до себе, до глибин власного «Я». Тож маємо не так зовнішні колізії, скільки внутрішні самозаглиблення, щоб урешті відкрити себе в системі ірраціонально-містичних уявлень, які пропонує твір. Такий світогляд корелює з буддистськими уявленнями про перевтілення людини. Так, у романі поєднано християнське та буддистське, що видається доволі органічним. Такі експерименти літературознавці зараховують до трансрелігійних: буддистський світогляд сполучається з уявленнями про ходіння Богородиці. Тільки-от у творі О. Козинця ідеться про об'яву Діви Марії (D. Maria) в людському світі, щоб допомогти героям, а передусім головному персонажам пізнати себе. І в цьому я вбачаю ту епічну статику, яка, за М. Бахтінім, суперечить самому романному мисленню, роману як діалогічному простору.

Гуманізм, який є особливо виразним у «Картці Марії», покладено в основу епічної форми, у якій світ сконцентровано навколо блукання душі, а всі зустрічі (випадково-невпадкові) тільки посилюють магістральний мотив переродження, са-

мопізнання, очищення. По суті — це твір-містерія. Ми (читачі) вже знаємо, що сон у такому просторі є «голосом зі Всесвіту», маячком, який сигналізує про наближення до загадки. Часом сни можна передбачити, зрозуміти їх подальше розшифрування у творі. Читач у «Картці Марії» позбавлений підглядання: персонаж (Влад) занадто правильний, чесний, шляхетний; людина мистецького обдаровання (яке, як на мене, доволі дивно корелює з основним фактом і з місцем роботи). У творі увиразнено авторське «Я», тож тут чимало автобіографічного. Можливо, це спроба самопізнання за допомогою літератури? Та водночас О. Козинець виявив себе як автор, який міг би, здається, далі працювати в жанрі притчевого ображення дійсності, увиразнюючи сюжетну динаміку, як у «Володарі мух» В. Голдинга.

Було б несправедливим казати, що письменник узагалі не вдається до інтриги: у творі є два ключові моменти, що посилюють сюжет і створюють ефект зустрічі з неочікуваним. Перша знахідка автора — це картка з ініціалами D. Maria, на якій щоразу виникає інший напис, залежно від того, до чийх рук ця картка потрапляє (наприклад, «Завантаження розпочато», «#82669»). Така картка — приклад магічного предмета-помічника, який трапляється в чарівних казках і на чому наголошував іще В. Пропш. Друга знахідка О. Козинця — момент, пов'язаний із М. Лисенком, якого уведено до твору. Така «реінкарнація» посилює український вектор, закорінює його в пам'ять нашої культури.

Відповідно до представлено-

го в тексті уявлення персонаж може відчувати в собі спорідненість зі своїми минулими життями, насамперед із мистецьким духом, що передається у здатності творити в новій тілесній з'яві. Це про те, що робить із homo sapiens людину. А вид мистецтва (чи то дивовижні музичні твори, чи мурали, які прикрашатимуть інші європейські міста) особливої ролі не відіграє. До речі, епізод із муралом, безперечно, можна було б розвинути в окрему історію, яка б посилювала інтригу.

Світ у «Картці Марії» сприймається фактично очима одного протагоніста. О. Козинцю варто надалі спробувати попрацювати над посиленням ролі другорядних персонажів, які наразі вириваються, ніби одвічний «заручник» комп'ютерної гри «Джуманджі» у сучасному фільмі. Було б цікаво прочитати про відкриття персонажем інших міст, подібно до того, наскільки цікаво читати епізоди, пов'язані з відвідуван-

ням Мгарського Спасо-Преображенського монастиря на Полтавщині (ще одна цікавинка у творі — наявність QR-кодів, які за допомогою смартфона переносять читача у віртуальний світ історичних пам'яток).

В основі сюжету «Картки Марії», як уже йшлося, не романні пригоди у прагненні зобразити життя в усій повноті проблем, а наслідування «технологій» чарівної казки, яка має незмінні структури. Самі ці структури й подієвість привести читачів до катарсису, який в емоційно-психологічному плані той самий: перемога добра над злом, утвердження гармонії та щастя у світі. Подеколи автор торкається психологічних чи соціальних проблем, проте вони не здобувають широкого представлення. Можливо, саме тому, що такий тип прози хоча й нагадує рефлексивну оповідь екзистенціалістів, проте унеможлиблює абсурд і бунт. Зустріч із Дівою Марією запускає гру, яка «грає» з персонажами. Вони стають заручниками квесту, який потрібно розв'язати, дійти до кінця, щоб отримати відповіді не стільки на екзистенційні (в аспекті Сартра й Камю), скільки на духовно-релігійні запитання.

Важливо, що автор знайшов власний стиль. О. Козинець виразний у утвердженні ключових для себе тем: самопізнання, примноження добра, віра в світло всередині людини. Що ж, і «великі романи» ХХ та ХХІ ст. так само представляють історії про світло всередині людини, хоча шлях до пізнання світла й пролягає через занурення в темряву). У «Картці Марії» О. Козинця темряви немає, бо, можливо, дається взнаки уявлення про світ

як потік енергій, як колесо сансари, у якому вчинки — фрагменти досвіду, з накопичення якого й формується особистість. Темряви як мінус-простору тут немає, бо випробування й біль, поразки й трагедії дають можливість краще пізнати себе. Якоюсь мірою О. Козинець розвиває духовну традицію прози Любка Дереша, проте, безперечно, відчутний інакший стиль.

«Картка Марії» — приклад духовного письма, сучасної казки для підлітків і дорослих, яка спрямована на примноження добра, на чому наголошує й сам автор у післямові. Тобто йдеться про представлення чергового інваріанта вічного сюжету про Дорогу до себе, про зустріч із Дивом, віра в яке здатна змінити життя. «Чи вірю я в реінкарнацію? Так! Чи вважаю, що душа вічна? Так!» — запевняє письменник.

Цікаво, який шлях обере для себе О. Козинець надалі: розвиватиме романні техніки чи буде випробувати себе у творенні казок. Зрештою, «Маленький принц» Екзюпері — філософська казка, у якій так само домінує не романне, а епічне. Потрібно знайти самобутні образи, які будуть цікаві. Автор, безперечно, вже експериментує з мотивами транскультурності, прагнучи поєднати українське й іноземне, чим видається актуальним і цікавим.

Можливо, ми спостерігаємо черговий етап розвитку екзистенціалізму в українській літературі. Зрештою, до сторіччя від написання «Міста» В. Підмогильного залишилося не так і багато, а через сто років інтерес до екзистенціалізму може виявитися знову актуальним. ■

Володимир КАЗАРІН

МИНУВШИНА

Величний Величко:

повернення через три століття

Цього року виповнюється 300 років, як Самійло Величко, канцелярист Війська Запорозького, «в селі Жуках, уезді Полтавского, року 1720», завершив свій труд, який він у тексті не раз називав «Історією».

Бог любить Україну! Тому провидіння через три століття в цілості пронесло цю працю, надовго заховавши її від ворогів, аби потім повернути «Літопис» із небуття, віддавши його в руки небаждужих вчених і видавців.

Це перше в історії повне видання обсягом 1 тис. 16 сторінок було презентовано 14 жовтня 2020 року в Гетьманській резиденції — місті Батурині, пізніше — в Києво-Могилянській академії, а згодом і в Інституті історії Національної Академії наук.

«Літопис», який розповідає про 100-річний період історії народу, звичайно, має бути виданий на гроші самого на-

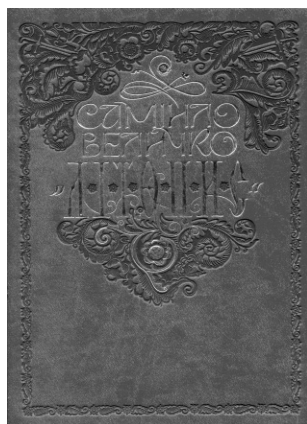
роду, і ніяк інакше. Партнери і добродійники цього проекту, здійсненого Вірою Соловійовою і її видавництвом «Кліо», — не державні заклади. Це меценати, підприємці і приватні особи з Києва і Сан-Франциско, Львова та Дніпра, Одеси, Америкенсфорта (Нідерланди), Харкова, Умані, Полтави, села Віта-Поштова і міст — Чернігова, Житомира, Херсона, Коломиї, Козельця та інших. Від Кабельного заводу до Корпорації «Оболонь», від Фонду Катедр Українознавства (США) до родини Таїрових (Санкт-Петербург)...

Професору Тетяні Таїровій-Яковлеві ми повинні бути особливо вдячними. 2007 року за підготовку і видання заснованої

на новознайдених архівах книги «Мазепа» вона була удостоєна почесного звання «Берегиня Українського козацтва», 2008-го — президент України Віктор Ющенко особисто вручив їй орден Княгині Ольги III ступеня.

«Втрачений» рукопис Самійла Величка також знайшла в Санкт-Петербурзькому архіві вона.

Закінчу короткий монолог про набутий нами «Літопис» словами Валерія Смоля і Тетяни Таїрової-Яковлевої: «Створена канцеляристом Війська Запорозького «Історія» відображає особливості уявлень, ідей, цінностей та самоусвідомлення людей у часи козацької України; показує тодішнє розуміння політичних і соціальних

процесів; використовує велику кількість документальних і нарративних джерел, а також історіографічних праць; відтворює значний масив важливих для дослідників документів (оригіналів і копій); подає, цитує або переказує і критично коментує повідомлення козацьких літописців». ■

КОРОТКИЙ СПИСОК

Дослідження / документи

Даніель БОВУА. Трикутник Правобережжя: царат, шляхта і народ. 1793–1914 рр. — К.: Кліо, 872 с.(п)
Самійло ВЕЛИЧКО. Літопис. — К.: Кліо, 1016 с.(п)
Війна України проти Радянської Росії у 1920 році. — К.: Темпора, 420 с.(п)
Ігор ГИРИЧ. Вячеслав Липинський: хлібороб і жовнір (Співвідношення демократичного і консервативного в його історіософії). — К.: Інститут української археографії НАНУ, 310 с.(п)
Ігор ГИРИЧ. Українські інтелектуали і політична окремішність (середина XIX - початок XX ст.). — К.: Українські пропілеї, 452 с.(п)
Адам ДЖОНС. Геноцид. Вступ до глобальної історії. — К.: Дух і Літера, 696 с.(п)
Олександр ДЕСИК. Бой у Львові 1 - 21 листопада 1918 року. У двох частинах. — Л.: Астролябія, 192+192 с.(п)
Сергій СКЕЛЬЧИК. Український досвід Другої світової війни. — К.: Медуза, 272 с.(о)
Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопія. — Х.: Фоліо, 704 с.(с)
Станіслав КУЛЬЧИЦЬКИЙ, Лариса ЯКУБОВА. Триста років самотності: український Донбас у пошуках смислів і Батьківщини. — К.: Кліо, 729 с.(п)
Рафаель ЛЕМКІН. Радянський геноцид в Україні. — К.: Видавництво Марка Мельника, 256 с.(п)
Юрій ЛІБЕР. Тотальні війни. Творення модерної України у 1914–1954 роках. — Х.: Віват, 528 с.(п)
Ніл ФЕРГЮСОН. Імперія. Як Британія вплинула на сучасний світ; Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки. — К.: Наш формат, 220+144 с.(п)
ОЛЕКСАНДР ФИЛИПЧУК. Забутий святий. Князь Володимир Великий між Сходом і Заходом. — К.: Laurus, 584 с.(п)
Вера ЧЕНЦОВА. Киевская метрополия между Константинополем и Москвой. 1686. — К.: Дух і Літера, 632 с.(п)

* номінувалося 23 видання

** Лавреатів буде названо на традиційній церемонії наприкінці лютого

ІНШИЙ СВІТ

Портал на узбережжі

Подорожуючи Аравійським півостровом, потрапляєш у майбутнє

Інна ТЕСЛЕНКО

Поїздка в Аравійські Емірати випала несподівано, але дуже вчасно. Майже рік обмежень навіть у спілкуванні з близькими друзями, перекриті карантинном кордони... І раптом дізнаєшся, що є можливість безпечної подорожі в цю країну з гарантовано безпечним і комфортним відпочинком. Поїхали?.. Поїхали.

Тести і підтексти

На щастя, ажіотаж і черги в медичні лабораторії вже спали. Записатися і здати необхідний для відвідин іншої країни тест уже не складно. В Україні він, щоправда, коштує недешево, тому й мало хто зважується на нього без призначення лікаря. В ОАЕ він безкоштовний і обов'язковий для всіх туристів: безпека громадян там цінується понад усе. Кмітливість економних громадян пострадянського простору відома. Відтак довідка про здоров'я нашого туриста повинна бути підтверджена спеціально обладнаною лабораторією Дубайського аеропорту. Для надійності результату передбачливі араби забезпечили для гостей країни ще й цілу низку буферних готелів. Вони цілком відповідають рівню комфорту тих, відпочинку у яких ви передплатили. І як тільки електронна база контролю отримує підтвердження, що ви таки вільні від вірусу, ворота країни для вас відчиняються майже навстіж. Майже — бо, як ми пам'ятаємо, в ОАЕ діють певні рамки щодо вживання алкоголю та зовнішнього вигляду. Втім це стосується тільки публічних місць. Практично в кожному готелі є спеціальні бари з широким вибором спиртного для тих, кому відпочинок без цього — не відпочинок. Звісно ж, ціни на нього стимулюють тверезий спосіб життя.

Передбачливі туроператори забезпечують туристичним групам водіїв і екскурсоводів, яким зрозумілі національні особливості гостей. В Еміратах працюють на партнерських засадах компанії з усього світу. Таким чином, тут і раціонально розподіляють прибутки (51 відсоток у будь-якому спільному бізнесі обов'язково належить місцевим громадянам), і максимально забезпечують врахування ментальних особливостей потенційних зарубіжних клієнтів. Так, водієм і гідом у нашої групи були грузини, спеціально запрошена екскурсовод — наполовину українка. І майже кожен відвіданий готель чи ресторан мав або на рецепції, або й серед управлінців співробітників з України та країн СНД.

Епіцентр народження рекордів

Ви знали, що офіс британської «Книги рекордів Гіннеса» ще в 2013 році передислокувався в Дубай? Просто таким чином вони значно економлять і час, і гроші. Бо реєструвати світові рекорди з префіксом «най-» останнім часом доводиться саме тут. Місто, що активно розбудовується в Перській затоці, встановило з тих пір більшість світових рекордів, понад сотню з яких занесено у згадану «Книгу...». Ду-

Кожен номер у чималій кількості готелів, у яких довелося зупинятися під час подорожі з туристичною компанією TRG, — зразок зручності, акуратності й комфорту.

бай у 2014 році вразив світ своїм феєрверком із 500 тисяч ракет. Шоу на честь Нового року проходило в головних визначних пам'яток міста, серед яких — рукотворна Пальма Джумейра, архіпелаг Світ і найвища у світі башта Бурдж Халіфа. З останньої два французькі сміливці встановили світовий рекорд Гіннеса найвищим стрибком із парашутом із нерухомого об'єкта. Під час святкування Дня незалежності ОАЕ місто встановило світовий рекорд, створивши найбільший у світі прапор із квітів. Маючи площу понад 1,1 млн м², Дубай Молл став найбільшим у світі торговим центром. Автоматизована автостоянка Emirates Financial Towers є найбільшою у світі: може вмістити одну тисячу сто дев'яносто один автомобіль. Метро Дубая стало найдовшою мережею підземки без машиністів, маючи дві лінії загальною протяжністю майже 75 кілометрів. Акваріум «Діскавері» в Дубайському торговельному центрі має найбільшу в світі акрилову панель (32,88 м в ширину, 8,3 м у висоту і товщиною 750 мм) вагою в 245 тис. 614 кг, а магазин Candylicious — найбільший у світі магазин солодощів із площею більше 1 тис. м². Дубайський фонтан є найбільшою у світі системою танцюючих фонтанів, встановленою на штучному озері Бурдж Халіфа, з площею понад 12 гектарів. Найбільша золота каблучка вагою в 63,856 кг демонструється на місцевому ринку золота. Знадобилося 55 осіб і більше 24 тис. людино-годин, щоб створити цей шедевр, носити який зможе тільки велетень. Ставши лідером у побудові високих веж, Дубай, окрім найвищої у світі 828-метрової башти Бурдж Халіфа, став і власником найдовших у світі ліфтів, найбільшої кількості поверхів (160), найвищого

Музей майбутнього в Дубаї.

населеного поверху і найвищого оглядового майданчика. Ресторан At.mosphere, розташований на 122-му поверсі, став лідером поміж висотних ресторанів світу, а 77-поверховий JW Marriott Marquis — найвищий поміж висотних готелів.

Емірати в асортименті

ОАЕ туристичні — це не тільки розкішний Дубай. У країні сім еміратів, і кожен із них має свою яскраво виражену спрямованість і характеристики. Тут кожен мандрівник знайде собі відпочинок до душі і за гаманцем. У цьому світі перфекціонізму є і місця для спокійного відпочинку з цілком бюджетними готелями.

Сусідку Дубая Шарджу називають культурною столицею еміратів. Чимало туристів, котрі не можуть собі дозволити найдорожчі готелі, купують тури в скромнішу, але не гіршу за комфортність і безпекою Шарджу, та щовечора розважаються в Дубаї. Прекрасна набережна і чудові парки, автентичні вулички і сучасні споруди готелів. У Шарджі панує особлива сімейна атмосфера. Тихий і спокійний Аджман також вигідно відрізняється від решти еміратів цінами. Тут немає епатажного галасу Дубая і столичного ритму Абу-Дабі, але приємна провінційність має свої переваги. Мініатюрний емірат площею 250 квадратних кілометрів наче загубився на узбережжі Перської затоки, до якої інші емірати зазвичай виходять справедливими смужками. Але ця компактність і дозволяє йому зберігати відмінну від інших ат-

До рукотворного півострова у Перській затоці з рекордною зоною відпочинку та розваг веде монорейкова дорога.

У привітних ресторанах ОАЕ дотримуються всіх необхідних умов, аби смачну місцеву їжу відвідувачі споживали в повній безпеці.

мосферу затишку. Рас-Аль-Хайма — спокійна розкіш ОАЕ. Тут вулиці тонуть у зелені, а туристи із задоволенням приєднуються до загального пляжного темпу. Тут ви оціните природні красоти і м'якший клімат, що більше пасує для відпочинку з малюками. Власне, кожен емірат здатен порадувати власною неповторною, але завжди безпечною і комфортною атмосферою.

Іноземцю на замітку

Будьте готові до оригінальної перевірки в аеропорту: крім проходження митного і паспортного контролю, там скануватимуть сітківку ока. Ваші дані заносять до державного реєстру, і якщо ви порушите правила і будете депортовані з країни — то вже точно ніколи не повернетесь.

Метро відкривається о 05:50 і зазвичай працює до півночі (до 01:00 в четвер і п'ятницю). Але під час карантину графік руху може змінюватися. Ми з подругою через це спізнилися на останній потяг і довелося брати таксі, щоб доїхати до свого готелю після захопливого нічного шоу танцюючих фонтанів біля найвищої у світі башти.

Метрополітен Дубая, в основному, наземний і в ньому всього дві лінії, а станції мають зручну прив'язку до зупинок міського транспорту. Квитки можна придбати на станції аеропорту (ціна залежить від кількості зон, які ви збираєтеся проїхати). У дубайському метро, до речі, перші вагони потяга — «золотого кла-

су» або «жіночі»: там немає кабіни водія, і ви можете милуватися містом через лобове скло. Але за проїзд у деяких із них доведеться заплатити дорожче.

Що важливо знати про звичаї в ОАЕ, аби не потрапити в незручне становище? Входячи в мечеть або до когось додому, потрібно знімати взуття. Якщо ви вирішили присісти відпочити, ваші підощви не повинні бути направлені в чий-небудь бік. Перебуваючи в мечеті, потрібно дотримуватися тиші і не привертати до себе зайвої уваги. А обходити молільників попереду — нечестно. Не прийнято також їсти стоячи або на ходу чи розглядати людину, яка їсть. Приїжджим не заборонено вживати спиртне, але тільки у відведених для цього місцях. Поява на вулиці в нетверезому вигляді спричинить штраф або навіть арешт і депортацію. Сідаючи в таксі без лічильника, заздалегідь домовтеся з водієм про оплату. Штрафи за кинуте на вулиці сміття великі, навіть якщо ви просто промахнулися повз урну. Лихослів'я в громадському місці також жорстко карається.

Але з кожним роком умови перебування іноземців у мегаполісах усе більше лібералізуються. Особливо ж — у туристичних місцях та світових мережах готелів. Тому вашу повсякденну свободу навряд чи комусь спаде на думку тут обмежувати, якщо ви дотримуватиметеся елементарних правил поведінки до місцевих звичаїв. ■

■ МАЙТЕ НА УВАЗІ!

Добрий настрій — шлях до довголіття

Зберегти здоров'я і продовжити молодість допоможуть фізичні вправи, раціональне харчування і спілкування з оптимістами

Юлія КРУК

Найкращі ліки — дозвілля на свіжому повітрі

Бажання людини в будь-якому віці жити довго і не хворіти — природне і варте заохочень та підтримки. Однак здійсненню цього бажання найчастіше заважає... сама людина. Які фактори пришвидшують старіння? Чи можливо обійти ці підступні «риффи» і допомогти організму якомога довше перебувати в тонусі? На думку лікарів, стан здоров'я людини лише на 10 відсотків залежить від медицини, на 20 — від генетичної спадковості, на 20 — від навколишнього середовища, а на 50 відсотків — від нас самих.

«Здоров'я і молодість людини — результат того, як вона живе, — переконаний столичний лікар-терапевт Олег Осадчий. — Важливо все: як людина харчується, чи займається фізичними вправами і спортом, чи має шкідливі звички, чи достатньо часу перебуває на свіжому повітрі, як проводить дозвілля».

Алкоголь, тютюн, іонізуюче опромінення, а також нераціональне харчування, психічні і фізичні навантаження, малорухливість (гіподинамія) позначаються на процесі відновлення клітин людського організму. Усі ці фактори підштовхують «вікові» зміни, призводять до порушення функцій органів і систем, запускають механізми тієї чи іншої недуги. І численні дослідження науковців підтверджують це.

«Важливо, аби людина задумувалася над тим, що вона їсть, чи достатньо рухається, чи виконує бодай якісь оздоровчі процедури, чи дотримується режиму праці та відпочинку, —

каже Олег Олександрович. — А також замислилася — для чого отруює організм нікотин і алкоголем».

Обмежте споживання кави і тренуйте пам'ять

Найпоширеніші проблеми людей літнього віку — зменшення еластичності судинних стінок, підвищення артеріального тиску, погіршення уваги, пам'яті, зору, слуху, збільшення ламкості кісток, погіршення роботи опорно-рухового апарату. Також у цей період життя докучають проблеми з опорно-руховим апаратом: великої прикrostі завдають такі недуги, як остеопороз, остеоартроз, остеохондроз. Попередити або відтермінувати ці неприємності можна завдяки раціональному харчуванню та достатній руховій активності. Лікарі нагадують: достатнє надходження в організм природного кальцію робить кістки міцними. Джерело цього мікроелементу — молочні, кисло-молочні продукти, твердий сир, творог. Дієтологи радять частіше споживати пшоняну кашу, яка багата на вітаміни, амінокислоти, мікроелементи. Але просять не забувати: є продукти, які перешкоджають засвоєнню кальцію в організмі. Зокрема, це смородина, агрус, щавель.

«Важливо займатися спортом. Хоча б простою гімнастикою, без перевантажень, — пояснює Олег Осадчий. — Найкорисніший і найбезпечніший спорт — це ходьба. На Заході практикують ходьбу з лижними палицями, адже важливо, щоб руки під час руху також працювали. Взагалі, рух — це життя. Вправи і прогулянки на свіжому повітрі мають тривати щонайменше годину-півтори щодня. Дуже корисні пла-

вання та масажі — вони поліпшують кровопостачання, живлення кісток і м'язів, сприяють збереженню їх функцій».

Дуже важливо також зберегти зір. З віком прогресує атрофія слизових залоз, зменшується виділення сльози, погіршується зволоження очного яблука. Це може викликати відчуття стороннього тіла, дискомфорт при погляді на світло. Аби уникнути таких прикroців, лікарі радять змазувати краї повік вазеліном для очей, користуватися вітамінними очними краплями. Медики вважають, що для загального зміцнення здоров'я і збереження зору варто обмежити вживання чаю і кави.

Часто літні люди нарікають на погіршення пам'яті. У будь-якому віці людина може тренувати свій мозок, покращувати запам'ятовування. На думку медиків, цьому сприяє регулярне прослуховування радіопередач, музичних творів, віршів, обговорення і переказ сюжетів фільмів у колі друзів. До речі, спілкування теж позитивно впливає на роботу мозку. «Тренуйте пам'ять. Під вечір, заплющивши очі, пригадайте найбільш приємні моменти, які сталися з вами цього дня, внутрішнім зором «переберіть» деталі цих подій», — радить Олег Олександрович.

Щит проти депресії — відчуття потрібності

Необхідна умова функціонування організму — раціональне харчування. Воно важливе в будь-якому віці, але для літніх людей — особливо. Для збереження ясного мислення дієтологи радять вживати продукти, багаті на амінокислоту лізін. Зверніть увагу на бобові, горіхи, кукурудзу, какао, пророс-

Не втрачайте оптимізму — житимете довше!
Фото з сайту health.24tv.ua.

лі зерна пшениці, вівса, соняшника. Дуже корисний вівсяний відвар. Для здорового холестеринового обміну бажано вживати капусту, моркву, зелений горошок, кавуни, дині.

«Віддавайте перевагу рослинній та екологічно чистій їжі, пийте більше рідини, — зауважує Олег Осадчий. — Не захоплюйтеся солоною їжею — вона затримує рідину в організмі. Для поліпшення кровообігу мозку вживайте настоянки суниці, смородини, відвари липового цвіту, материнки, звіробою».

Ще одна незамінна кислота, що гальмує процеси старіння, — триптофан. Його багато в рибі, горіхах, м'ясі птиці, фініках, інжирі, куразі, бананах, винограді. Бажано, щоб ці продукти якомога частіше були на вашому столі.

«І створюйте собі гарний настрій, обмежуйте потік негативної інформації, що йде з телевізора, інтернету чи від знайомих, — нагадує лікар. — Більше спілкуйтеся з тими, хто ди-

виться на життя з оптимізмом, знайдіть заняття для душі — вирощуйте квіти, вишивайте, спробуйте себе як доброволець-волонтер. Якщо людина відчуває себе потрібною — вона менше піддається депресії і хворобам».

■ ДО РЕЧІ

Одна з причин передчасного старіння — недостатність м'язової діяльності, кажуть лікарі. Тому ефективним засобом боротьби за довге та активне життя є заняття фізичними вправами. Науковці довели: фізкультура для літніх людей, навіть якщо розпочати заняття в похилому віці, допомагає істотно знизити загрозу серцево-судинних захворювань, покращує стан імунної системи, зміцнює опорно-руховий апарат. Найкращий варіант спорту для літніх людей — ранкова гімнастика. Це може бути простий, доступний кожному комплекс вправ — повороти, нахилання, присідання. Вправи краще виконувати в повільному темпі, хвилин 10-15. Головне — робити це регулярно.

Лєся ХОРОЛЬСЬКА

Мороз і холод жорстко впливають на судини, насамперед — на дрібні. Від низьких температур повітря потерпають капіляри. Тому взимку, в морози, лікарі радять одягатися тепліше й уникати переохолодження.

— На морозі судини в кінцівках інстинктивно звужуються, таким чином допомагаючи організму зберегти тепло, — пояснює сімейний лікар Марія Світловська. — За рахунок цього приплив крові до внутрішніх органів збільшується, аби підтримати внутрішню температуру тіла. Тому кровообіг у кінцівках уповільнюється. Першими замерзають пальці рук та ніг, а також вуха й ніс — вони найменше захищені: мають тонкий жировий прошарок. Спочатку замерзає шкіра, а вже потім підшкірний шар, судини, м'язи, нервові закінчення та навіть кістки. І для цього, до речі, не потрібна наднизька температура. Температура, при якій можна переохолодитися, може бути навіть плюсовою. При переохолодженні температура тіла знижується до 35 °C і нижче.

Щоб уникнути переохолодження, лікар радить вбиратися

■ НА ЧАСІ

«А шапку ти вдягнув?»

Адекватний одяг і калорійна їжа захистять організм від переохолодження

«багаточислово». Краще одягнути кілька легких кофтин — замість однієї теплої. Таким чином уникнете пітніння, яке на морозі дуже небезпечно. Одну кофтинку — в разі необхідності — можна буде зняти. Одяг має бути вільним.

Обов'язково захищайте відкриті ділянки шкіри. В мороз одягайте рукавички, ніс і вуха захищайте шапкою, шарфом, піднятим коміром, — наголошує лікар. — Якщо виникне потреба перейти на холоді цілий день — візьміть із собою запасний одяг. Часом, щоб уникнути переохолодження, достатньо змінити мокре вбрання на сухе.

Лікар застерігає виходити на мороз голодними. Важливо добре поснідати, краще чимось висококалорійним. Якщо відчуваєте, що замерзаєте, — з'їжте

щось, випийте теплою чаю.

— Навіть якщо змушені цілий день бути надворі — знаходьте можливість кожні півгодини-годину заходити в тепле приміщення. Візьміть із собою термос із гарячою кавою, чаєм чи супом, — радить лікар. — Працюйте руками, рухайте ними, аби поживити кровообіг у судинах. Так само ворушіть пальці ніг. Можна пострибати з ноги на ногу — тільки не дуже активно, бо це може зашкодити замерзлим тканинам. Надто енергійні «танці» на морозі не бажані.

І ще один важливий момент: не перевтомлюйтеся. Втомлена людина, каже лікар, швидше піддається переохолодженню. Зазвичай, люди, відчувши, що починають замерзати, рухаються дуже активно. Але це також не зовсім розумно, тому що

Тепла шапка, рукавички — і мороз нам не страшний.
Фото з сайту konkurent.ua.

енергія використовується дуже швидко, а сили треба поновлювати. Отож ворушіться, але не надто інтенсивно. Стежте за прогнозом погоди, аби завжди бути готовим вдягнутися відповідно.

Також пам'ятайте: на морозі категорично не можна торкатися металу. «Метал відмінно проводить тепло, а отже, миттєво забирає його у вас, і у місці дотику може виникнути обмороження, — застерігає пані Світловська.

— Уникайте алкоголю: спиртні напої розширюють судини на поверхні тіла, і це прискорює втрату тепла. Відтак судинам важче оберігати від тепловтрат внутрішні органи. Алкоголь, крім того, послаблює ваш власний контроль за ситуацією, що заважатиме зберегтися від ускладнень у складних умовах. Нікотин у холод також особливо підступний, адже напружує і без того ослаблені на морозі стінки кровоносних судин».

Григорій ХАТА

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

На користь збірній

Морози й снігопади ледь не зірвали рестарт українського футбольного чемпіонату

Минулих вихідних в Україні відбувся офіційний рестарт футбольного сезону. Незвично рано розпочати другу частину національного чемпіонату в УПЛ довелося для того, аби в головної збірної країни в травні-червні було достатньо часу для підготовки до чемпіонату Європи. Водночас по завершенні поєдинків 14-го туру довелося обговорювати не стільки те, що відбувалося на футбольних полях, як самі ігрові майданчики, адже в умовах тріскучих морозів та сильних снігопадів українські футбольні стадіони виявилися не надто готовими до офіційних змагань.

«Визначаючи дату відновлення поточного чемпіонату, ми відштовхувалися від погодних умов, які були в попередні зими. Тоді погода дозволяла проводити матчі у лютому», — пояснював виконавчий директор УПЛ Євген Дикий. Однак нинішня зима поставила українські клуби практично у форсмажорні обставини. Приміром, на столичному стадіоні «Динамо» навіть багатомісячна робота підігріву не дозволила полю пристойно виглядати на матчі між господарями арени та «Олімпіком».

Сильний мороз у день матчу перетворив «галявину» практично на каток, на додачу ще й притрушений снігом. «Згідно з правилами безпеки, підігрів не може працювати під час матчу», — пояснював некондиційний вигляд футбольного поля на динамівській клубній арені президент «біло-синіх» Ігор Суркіс.

Після завершення матчу, котрий господарі виграли з неймовірно великими труднощами, власник «Динамо» критично відреагував на занадто ранній рестарт футбольного сезону в Україні. «Якщо в УПЛ хвилюються за національну збірну, то грати матчі на таких полях і в таких умовах було б недоречно. Можна було б у Туреччині зіграти лютевні матчі чемпіонату», — зауважив Ігор Суркіс.

Ідею динамівського президента підтримали й у інших клубах, зокрема, очільники «Олімпіка» Ігор Климовський та «Дніпра-1» Ігор Йовічевич. Очільник дніпрян запропонував, аби в майбутньому, маючи подібні обставини, Українська асоціація футболу розглянула можливість проведення матчів ЧУ в Туреччині. «Там усі вітчизняні команди проводять тренувальні збори, також там

Відбувши річну дискваліфікацію через допінг, динамівець Артем Бесєдін «дублем» у ворота «Олімпіка» відзначив своє повернення у великий футбол.

Фото Олександра ПРИХОДЬКА.

узимку перебувають і бригади суддів. Сприятлива погода, хороші поля. Рівні для всіх умови», — сказав Йовічевич.

До слова, у Дніпрі, як відзначив очільник місцевого клубу, на відміну від інших міст, рестарт сезону пройшов у до-

волі комфортних умовах. А от у Ковалівці сувора зима взагалі не дозволила зіграти матч 14-го туру між «Колосом» та «Шахтарем». Щоправда, до технічної поразки господарів справа не дійшла. «Дякуємо керівництву київського «Ди-

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. 14-й тур. «Зоря» — «Десна» — 2:1 (Гладкий, 18, 62 — Тотовицький, 21), «Минай» — «Львів» — 1:2 (Шиндер, 47 — Таварес, 13, 45), «Динамо» — «Олімпік» — 3:1 (Бесєдін, 30, 90; Буяльський, 77 — Альваренга, 20; вилучення: Нкенг, 77; Лебеденко, 90 (обидва — «0»)), «Колос» — «Шахтар» — 0:0, «Маріуполь» — «Олександрія» — 0:1 (Сітало, 38), «Дніпро-1» — «Інгулець» — 2:0 (Дуглас, 11; Кучеренко, 42 (у свої ворота); вилучення: Плохотнюк, 90 («1»)), «Рух» — «Ворскла» — 1:1 (Климчук, 17 (пен.) — Цигайшвілі, 52).

Турнірна таблиця:

	І	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	14	10	3	1	28-11	33
2. «Шахтар»	14	8	6	0	33-11	30
3. «Десна»	14	6	5	3	19-13	23
4. «Зоря»	13	6	5	2	25-11	23
5. «Ворскла»	14	5	6	3	18-11	21
6. «Олександрія»	14	5	4	5	20-18	19
7. «Колос»	14	4	7	3	18-16	19
8. «Олімпік»	13	5	2	6	21-23	17
9. «Маріуполь»	14	4	4	6	14-20	16
10. «Львів»	13	3	3	7	10-27	12
11. «Дніпро-1»	14	3	2	9	18-28	11
12. «Інгулець»	14	1	8	5	13-22	11
13. «Рух»	14	1	7	6	13-24	10
14. «Минай»	13	2	4	7	10-25	10

Бомбардири: «Захедітабар» («Олімпік»/«Зоря»), Циганков («Динамо») — 8.

намо», котре прийняло нас. І також дякуємо «Шахтарю», котрий погодився на перенесення гри в Київ», — заявив генеральний директор ковалівського клубу Євген Євсєєв.

Нехай і не в рідних стінах, але на стадіоні «Динамо», граючи в статусі господаря, «Колос» уперше в своїй історії не програв «гірникам». «Раніше відбирали очки у динамівців, тепер прийшов час повторити досягнення й у протистоянні з «Шахтарем», — так прокоментував «нічийний» успіх головного тренера «Колоса» Руслан Костишин.

А після втрати очок донецький колектив знову відстав від «біло-синіх» на три бали. Водночас загострилася боротьба за «бронзу». Після перемоги в очному двобої луганська «Зоря» тепер ділить третє місце з «Десною». Водночас на останню сходинку в турнірній таблиці опустився ужгородський «Минай», за який, до слова, дебютний матч провів 35-річний новачок клубу Артем Мілевський. ■

■ ФУТБОЛЬНА МОЗАІКА

Олексій ПАВЛИШ

Клубний чемпіонат світу

Обігравши у фіналі клубного чемпіонату світу мексиканський «Тігрес», мюнхенська «Баварія» стала другим клубом в історії після «Барси», котрий виграв усі 6 трофеїв сезону. Головний бомбардир німецької команди Роберт Левандовський до чергової командної нагороди додав й індивідуальну — його визнали найкращим гравцем турніру, котрий проходив у Катарі.

Півфінали. «Палмейрас» (Бразилія) — «Тігрес» (Мексика) — 0:1 (Жиньяк, 54 (пен.)), «Аль-Ахлі» (Єгипет) — «Баварія» (Німеччина) — 0:2 (Р. Левандовський, 17, 86).

Матч за 3-тє місце. «Аль-Ахлі» — «Палмейрас» — 0:0 (по пен. 3:2).

Фінал. «Баварія» — «Тігрес» — 1:0 (Павар, 59).

Англія

Минулий тиждень вийшов кардинально різним для українських легіонерів на Туманному Альйоні. Олександр Зінченко, який у 2021 році закріпився в основі «Ман. Сіті» на лівому фланзі захисту, пропустив кубкову зустріч проти нижчелігового «Суонсі», проте відбігав принциповий поєдинок АПЛ з «Тоттенхемом». Розгромивши «шпор», «городяни» скористалися осічкою конкурентів з «Юнайтед» та відірвались уже на сім пунктів, маючи при цьому гру в запасі.

Натомість хавбек «Вест Хема» Андрій Ярмоленко, навпаки, вийшов у старті на кубкову зустріч проти «МЮ». Лондонці поступились в овертаймі, проте Андрій через травму зіграв лише трохи більше тайму.

Згодом стало відомо, що екскапітан «Динамо» розтягнув зв'язки коліна та пропустить до трьох тижнів.

Кубок. 1/8 фіналу. «Барнслі» — «Челсі» — 0:1 (Т. Абрахам, 64), «Вулверхемптон» — «Саутгемптон» — 0:2, «Евертон» — «Тоттенхем» — 5:4 (у дод. час; Калверт-Льюїс, 36; Рішарлісон, 38, 68; Сігурдссон, 43 (пен.); Бернард, 97 — Д. Санчес, 3, 57; Ламела, 45+3; Г. Кейн, 83), «Лестер» — «Брайтон» — 1:0, «Суонсі» — «Манчестер Сіті» — 1:3 (Уїттакер, 77 — Уокер, 30; Р. Стерлінг, 47; Габрієл Жезус, 50), «Манчестер Юнайтед» — «Вест Хем» — 1:0 (у дод. час; Мактоміней, 97; Ярмоленко («ВХ») — до 54 хв.), «Шеффілд Юнайтед» — «Брістоль Сіті» — 1:0, «Бернлі» — «Борнмут» — 0:2.

Прем'єр-ліга. 24-й тур. «Лестер» — «Ліверпуль» — 3:1 (Меддісон, 79; Варді, 82; Х. Барнс, 85 — Салах, 67), «Крістал Пелас» — «Бернлі» — 0:3, «Манчестер Сіті» — «Тоттенхем» — 3:0 (Родрі, 23 (пен.); Гюндоган, 50, 66; Зінченко («МС») — 90 хв.), «Брайтон» — «Астон Вілла» — 0:0, «Саутгемптон» — «Вулверхемптон» — 1:2, «Вест Бромвіч» — «Манчестер Юнайтед» — 1:1 (Діаньє, 2 — Б. Фернандеш, 45), «Арсенал» — «Лідс» — 4:2, «Евертон» — «Фулхем» — 0:2.

Лідери: «Манчестер Сіті» (23 матчі) — 53, «Манчестер Юнайтед», «Лестер» — 46, «Ліверпуль» — 40, «Челсі» (23 матчі), «Вест Хем» (23 матчі) — 39.

Бомбардири: Салах («Ліверпуль») — 17.

Іспанія

Упевнено до чемпіонства йде мадридський «Атлетико», котрий здобув чергову мінімальну перемогу і зберігає комфортну перевагу над «Барсоєю» і «Реалом».

У каталонців і «галатікос» також не виникло проблем у матчах Прімери, проте «синьо-гранатові» доволі сенсаційно поступились «Севільї» у першому поєдинку півфіналу Кубка Короля. Підопічні Ж Зідана, нагадаємо, вилетіли з Кубка ще на стадії 1/16 фіналу. Український голкіпер Андрій Лунін із того часу за «Реал» не грав, залишаючись у запасі за спиною Тібо Куртуа.

Кубок Короля. 1/2 фіналу. Перші матчі. «Атлетік» — «Леванте» — 1:1 (І. Мартінес, 58 — Мелеро, 26), «Севілья» — «Барселона» — 2:0 (Кунде, 25; Ракітіч, 85).

Прімера. 23-й тур. «Сельта» — «Ельче» — 3:1, «Гранада» — «Атлетіко» — 1:2 (Еррера, 67 — М. Льоренте, 64; А. Корреа, 75), «Севілья» — «Уеска» — 1:0 (Ель-Хаддаді, 57), «Ейбар» — «Вальядолід» — 1:1, «Барселона» — «Алавес» — 5:1 (Трінкау, 29, 74; Мессі, 45, 75; Фірпо, 80 — Л. Ріоха, 57), «Хетафе» — «Реал Сосьєдад» — 0:1, «Реал Мадрид» — «Валенсія» — 2:0 (Бензема, 12; Кроос, 42), «Леванте» — «Осасуна» — 0:1, «Вільярреал» — «Бетіс» — 1:2.

Лідери: «Атлетіко» (21 матч) — 54, «Реал Мадрид» — 49, «Барселона» (22 матчі) — 46, «Севілья» (22 матчі) — 45, «Реал Сосьєдад» — 38, «Вільярреал» — 36.

Бомбардири: Л. Суарес («Атлетіко») — 16.

Італія

Представники української збірної в «Аталанті» — Віктор Коваленко, який відсвяткував 25-й день народження, та Руслан Маліновський — минулого тижня на двох зіграли лише п'ять хвилин.

У поєдинку Кубка, в якому підопічні Гасперіні забезпечили собі путівку до фіналу турніру, обидва вихованці «Шахтаря»

залишились у запасі.

Натомість у матчі Серії А Руслан допоміг «Аталанті» дотиснути непереможливий «Кальярі». А Віктор за італійську команду поки ще не дебютував.

Значно погіршив свої шанси на чергове «скудетто» «Ювентус», мінімально поступившись ще одному претенденту на медалі — «Наполі». Тим часом на чолі таблиці змінився лідер: після поразки «россо-нері» Серію А очолює інша команда з Мілана — «Інтер».

Кубок. 1/2 фіналу. Матчі-відповіді. «Ювентус» — «Інтер» — 0:0 (перша гра — 2:1), «Аталанта» — «Наполі» — 3:1 (Д. Сапата, 10; Пессіна, 16, 78 — Лосано, 53).

Серія А. 22-й тур. «Болонья» — «Беневенто» — 1:1, «Торіно» — «Дженоа» — 0:0, «Наполі» — «Ювентус» — 1:0 (Л. Інсіньє, 31 (пен.)), «Спеція» — «Мілан» — 2:0 (Маджоре, 57; С. Бастоні, 67), «Рома» — «Удінезе» — 3:0, «Кальярі» — «Аталанта» — 0:1 (Муриель, 90; Маліновський («А») — із 85 хв.), «Сампдорія» — «Фіорентина» — 2:1, «Кротоне» — «Сассуоло» — 1:2, «Інтер» — «Лацио» — 3:1 (Р. Лукаку, 22, 45; Л. Мартінес, 64 — Ескаланте, 61).

Лідери: «Інтер» — 50, «Мілан» — 49, «Рома» — 43, «Ювентус» (21 матч) — 42, «Наполі» (21 матч), «Аталанта» — 40.

Бомбардири: Роналду («Ювентус»), Р. Лукаку («Інтер») — 16.

Німеччина

Поки «Баварія» у Катарі здобувала черговий трофей, їхній головний конкурент по Бундеслізі «РБ Лейпциг» мінімально обіграв «Аугсбург». А от дортмундська «Боруссія», якій пророкували боротьбу за «срібну салатницю», навіть після зміни тренера не може знайти своєї гри: лише ні-

чия у поєдинку з «Хоффенхаймом».

Перша Бундесліга. 21-й тур. «РБ Лейпциг» — «Аугсбург» — 2:1 (Ольмо, 39 (пен.); Нкунку, 43 — Каліджіурі, 77 (пен.)), «Байєр» — «Майнц» — 2:2, «Боруссія» (Д) — «Хоффенхайм» — 2:2 (Санчо, 25; Холанд, 81 — Даббур, 31; Бебу, 51), «Вердер» — «Фрайбург» — 0:0, «Штутгарт» — «Герта» — 1:1, «Уніон» — «Шальке» — 0:0, «Айнтрахт Франкфурт» — «Кельн» — 2:0, «Вольфсбург» — «Боруссія» (М) — 0:0.

Лідери: «Баварія» (20 матчів) — 48, «РБ Лейпциг» — 44, «Айнтрахт Франкфурт», «Вольфсбург» — 39, «Байєр» — 36, «Боруссія» (Д) — 33.

Бомбардири: Р. Левандовський («Баварія») — 24.

Франція

Із тріо лідерів — «Лілля», «Ліона» та «ПСЖ» — минулого уїк-енду перемогу здобули лише парижани, дотиснувши «Ніццу», «Догі» ж не змогли обіграти «Брест», проте все ще залишаються на чолі таблиці. А команда з Ліона поступилась «Монпельє» і поки йде третьою.

Ліга 1. 25-й тур. «ПСЖ» — «Ніцца» — 2:1 (Дракслер, 22; М. Кін, 76 — Роні Лопеш, 50), «Реймс» — «Ланс» — 1:1, «Ліон» — «Монпельє» — 1:2 (Пакета, 45 — Саваніор, 20; Вахі, 65), «Монако» — «Лор'ян» — 2:2 (Бен-Сддер, 48 (пен.)), 90+3 — Моффі, 7 (пен.), 62), «Анже» — «Нант» — 1:3, «Діжон» — «Нім» — 0:2, «Мец» — «Страсбург» — 1:2, «Ренн» — «Сент-Етьєн» — 0:2, «Лілль» — «Брест» — 0:0, «Бордо» — «Марсель» — 0:0.

Лідери: «Лілль» — 55, «ПСЖ» — 54, «Ліон» — 52, «Монако» — 49, «Ренн» (24 матчі) — 38, «Ланс» — 37.

Бомбардири: Мбаппе («ПСЖ») — 16 ■

Юрай Санітра
словацький наставник національної збірної України з біатлону

«Мене радє те, що після трьох стартів команда показує дуже добру фізичну готовність. Трішки не вистачає впевненості в стрільбі. Але думаю, що можемо оптимістично дивитися на майбутні старты на чемпіонаті світу».

Григорій ХАТА

■ ТЕНІС

Якість і чистота

Найсильніша тенісистка України не змогла пробитися до чвертьфіналу «АО», а у вітчизняному чоловічому рейтингу буде новий лідер

У «не свій» день Еліна Світоліна програла матч 1/8 фіналу «АО» американці Пегулі.
Фото з сайта sport.ua.

Із низько опущеною головою Еліна Світоліна знову залишає турнір із серії «Великого шолому». Незважаючи на свій високий, п'ятий, номер посіву, цьогорічний Відкритий чемпіонат Австралії прима вітчизняного тенісу завершила з більш ніж скромним доробком, вилетівши зі змагань на стадії 1/8 фіналу. Джессіка Пегула зі США, котра посідає 61-шу позицію в таблиці про ранги WTA, аж ніяк не виглядала неприступним бар'єром для української тенісистки.

До мельбурнського побачення зі Світоліною Пегула жодного разу не перемагала теністок із «топ-10» світового рейтингу. Перемогою українки завершилося і їхнє перше очне побачення, котре відбулося на початку 2021 року в ОАЕ.

Не виключено, що саме цей факт і став визначальним у процесі визначення майбутньої учасниці чвертьфіналу «АО».

Світоліна невпевнено розпочала двобій 1/8 фіналу проти представниці США, програвши їй перший сет — 4:6. «На жаль, це був не мій день. До цього моменту я грала досить добре, а сьогодні нічого не вдавалося», — прокоментувала Світоліна. Промінчик надії на успіх у грі Еліни пробився у другій партії, але повністю опанувати ситуацію на корті їй, усе ж, не вдалося. «Я припустилася занадто багато помилок. Чому так сталося? Тяжко назвати одну причину. Думаю, це сукупність різних факторів», — зауважила найсильніша тенісистка України.

Світоліна наголосила, що їй було складно адаптуватися до стилю гри Пегули, її плоских проникаючих ударів. «У якийсь момент мені здалося, що можу здійснити «камбек», віднайти свою гру та підняти собі настрій. Але, по факту,

не завжди стається так, як того хочеться», — підсумувала Еліна, котра найдовше з українських повпредів протрималася на цьогорічному «АО».

Оцінюючи ж загальну статистику матчу, можна побачити, що в грі проти

Пегули прима українського тенісу діяла занадто стримано та обережно. Світоліна хоч і здійснила значно менше від опонентки невимушених помилок (25 проти 40), але серйозно відстала від неї за показником активно виграних очок (31

проти 19). Зовсім слабо проявила себе Еліна й біля сітки — провівши за матч лише п'ять (з дев'яти) успішних виходів до середини корту. Натомість Пегула 29 разів виходила до сітки й 21 раз їй посміхнулася удача. «Для мене цей день — велике розчарування», — зізналася українська тенісна прима.

А от до недавнього часу другий за рейтингом тенісист України Сергій Марченко тріумфально завершив виступ на турнірі з серії ITF в Італії. У фіналі скромного «Челленджера» уродженець Донецька переграв експершого тенісиста планети, британця Енді Маррея — 6:2, 6:4.

«Сьогодні мій суперник не дуже добре подавав. До того ж, як мені здалося, занадто пасивно діяв на корті. Я ж, навпаки, зіграв дуже чисто, й подача дуже допомогла», — так прокоментував Марченко свій успіх над Марреем.

При цьому Сергій зауважив, що, перенісши складну операцію на кульшовому суглобі, Енді вже не може рухатися, як раніше. До того ж, за словами українця, його опоненту діяти на повну заважав і больовий дискомфорт.

Хай там як, а завдяки тріумфу над іменитим британцем Марченко суттєво підніметься в оновленому рейтингу АТР і найближчим часом стане першою ракеткою чоловічого тенісу України. ■

Григорій ХАТА

■ БІАТЛОН

Із прицілом на майбутнє

В українській біатлонній збірній з оптимізмом чекають завершення чемпіонату світу в Поклюці

Отримавши після стартової гонки чемпіонату світу порцію неоднозначних емоцій, в наступних стартах українська біатлонна збірна мала позбутися негативу, пов'язаного з четвертим місцем у змішаній естафеті.

Після завершення спринтерських перегонів старший тренер збірної України Юрай Санітра мусив визнати: «Не було тієї легкості, як в естафеті».

У чоловічому спринті, фінішувавши 20-м з одним промахом, кращий поміж українців результат показав Артем Прима. Лідер української команди біатлоністів Дмитро Підручний завершив гонку на 23-й позиції. У жіночій збірній України спринтерські результати виглядали дещо краще, однак ні Олена Підгрушна, ні Дар'я Блашко на медалі не претендували, посівши 11-те та 14-те місце відповідно.

А от після гонок переслідування Юрай Санітра вже випромінював позитив: «Загалом скажу, що ми знову радіємо, адже й чоловіки, й жінки дуже гідно пробігли. Мене радє те, що після трьох стартів команда показує дуже добру фізичну готовність. Трішки не вистачає впевненості в стрільбі. Але думаю, що можемо оптимістично дивитися на майбутні старты на чемпіонаті світу».

На старт «персьюту» кращі українські повпреди виходили з серйозним відставанням від лідерів, тож шансів на медалі було не надто багато.

Занадто багато зірок мало б

зійтися, аби комусь із українських збірників у «призах» пощастило завершити гонку переслідування.

Коли Олені Підгрушній уперше за багато років вдалося без промахів пройти всі чотири вогневі рубежі, її щастю не було меж, однак у порівнянні зі стартом на фініші перегонів це додало їй лише кілька позицій, піднявши досвідчену спортсменку з 11-ї на 7-му позицію.

Історія переслідування, котру провів на ЧС у Поклюці Артем Прима, заслуговує особливих компліментів. Вирушивши в гонку останнім із другого десятка, 33-річний біатлоніст із Чернігова примудрився з трьома промахами фінішувати восьмим.

«Це супер-результат. А краще відстрілятися завадили складні умови на вогневому рубежі, особливо на третьому етапі», — резюмував словацький наставник української команди, зауваживши, що трохи більше б удачі на вогневому рубежі — й результат був би ще кращим.

Загалом, до ЧС Артем Прима підійшов у чудовій формі, й наразі саме він, а не Дмитро Підручний, виглядає беззаперечним лідером чоловічої збірної

Гонку переслідування на ЧС-2021 ветеранка українського жіночого біатлону Олена Підгрушна завершила без штрафу на високому сьомому місці.

Фото з сайта sport-express.ru.

України.

Хоча сам спортсмен просить не поспішати з висновками. «Чемпіонат іще не завершився. Потрібно не розслаблятися й витиснути максимум. А оцін-

ку — добре чи погано — ставити вже по завершенні змагань», — зазначив Прима.

При цьому зрозуміло, що найбільші очікування чоловічої та жіночої збірної пов'язані з

естафетними перегонами. Хотілося б сподіватися, що четверте місце в «міксті» було такою собі пристрілкою, а в «класиці» українські кватрети зможуть перевершити той результат. ■

Читайте
в наступному
номері:

«Бородата» Феміда

За сім років кримінальне провадження щодо вбивства судді та мера Кременчука побувало у шести різних судових інстанціях, і кінця-краю цьому не видно

16 | УКРАЇНА МОЛОДА
ВІВТОРОК, 16 ЛЮТОГО 2021

КАЛЕЙДОСКОП

СІНЕМА

Політкоректні Сміти

Фібі Уоллер-Брідж та Дональд Гловер зіграють суперпарочку

Дара ГАВАРРА

Хто сказав, що головні герої (а особливо героїні) фільмів чи серіалів мають бути сексуальними красунчиками? Можливо, вони мають бути просто харизматичними і веселими, розумними і спритними в залежності від канви картини? Через 15 років від зйомок легендарного фільму, який створив не лише екранну парочку містера і місіс Сміт, а й цілком реальну — Джолі—Пітт, уже нові автори, якими стануть британська актриса і сценарист (авторка серіалів «Убити Єву» та «Погань») Фібі Уоллер-Брідж та американський репер, режисер, письменник, актор Дональд Гловер (комедійний серіал «Атланта»), створять новий сюжет, а також зіграють сімейну кримінальну пару, яка вже стала кінолегендою. Гадається, що така співдружність дасть цікавий результат і фільм буде насичений як англійським гумором, так і

американським драйвом. Звісно, де-хто може закинути творцям рімейку, що блискучу Анджоліну Джолі важко затьмарити вродою, а на місці красунчика Бреда Пітта важко уявити темношкірого репера, проте у світлі сьогодення мейнстріму на політкоректність та засудження бодішеймінгу це цілком логічний крок. Якщо все піде за планом, то любителям детективів слід готуватися до прем'єри «Містер та місіс Сміт» у 2022 році. І ще новина — це буде серіал!

Про правильність вибору на виконання головної ролі та ролі сценариста фільму Фібі Уоллер-Брідж свідчить бодай той факт, що сам Джеймс Бонд, тобто виконавець його ролі Деніел Крейг, запропонував запросити свою співвітчизницю написати сценарій 25-го фільму Бондіани. Ну що сказати, це визнання! ■

Чарівна місіс Сміт Фібі Уоллер-Брідж.

ДУХОВНІ «СКРЕПИ»

Турбота про парнокопитних

Суд Швеції став на захист самотньої... корови

Варка ВОНСОВИЧ

Відомі факти, коли суд оштрафував водія вантажівки, яка перевозила тварин, за те, що у фургоні перебувало на одну вівцю більше, ніж це передбачено. Чи, скажімо, штраф за те, що господар залишив собачку в салоні авто із закритими вікнами (аби та не втекла) і песик міг задихнутися чи перегрітися. Звісно, це все витребеньки «загниваючого» Заходу, де й не чули про таке явище, як «духовні скрепи», і всю державну потугу направляють не на потреби людини,

а на забаганки морально розбещених обивателів, на думку деяких наших доморощених «патріотів». Ось іще один подібний випадок стався там, у світі, яким керує «золотий телець».

Окружний суд міста Вестерботтен, що у Швеції, розглянув справу щодо благополуччя... корови. Саме душевний спокій тварини стурбував високодостойний суд, адже корова проживала на фермі без товариства «сородичів». І хоча господиня рогатої заповіяла, що тій на фермі зовсім не сумно, адже вона «товаришує» з кінь-

ми, котами, які мешкають разом із нею, вона оточена турботою та любов'ю, проте судді залишилися невблаганими і постановили — або господиня, Маріка Андерссон, купити до пари своїй Хільді (так звати самотню корівку) подружку, або ж її передадуть на іншу ферму, де є корови.

Хазяйка тварини оскаржила постанову окружного суду, проте й апеляційний суд ухвалив, що для благополуччя тварини вона має перебувати в товаристві собі подібних. Ет, нам би таку турботу та про двоногих... ■

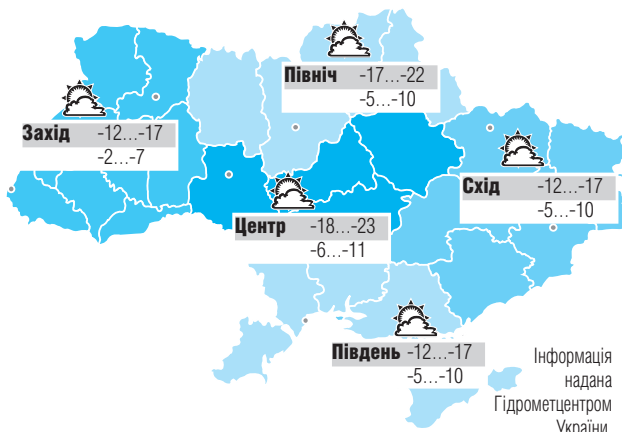
ПОГОДА

17 лютого за прогнозами синоптиків

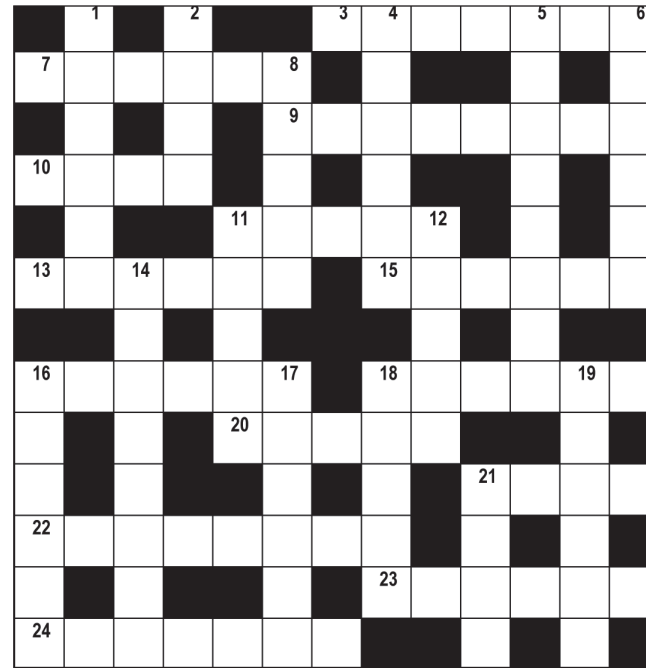
Київ: хмарно з проясненнями, невеликий сніг. На дорогах ожеледиця. Вітер південно-західний, 5-10 м/с. Температура вночі -17...-19, удень -7...-9.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, сніг. **Славське:** вночі -9...-11, удень -2...-4. **Яремче:** вночі -13...-15, удень -2...-4. **Міжгір'я:** вночі -5...-7, удень -2...-4. **Рахів:** уночі -5...-7, удень -2...-4.

15 лютого висота снігового покриву становила: **Дрогобич** — 37 см, **Стрий** — 31 см, **Славське** — 22 см, **Плай** — 87 см, **Міжгір'я** — 19 см, **Рахів** — 6 см, **Долина** — 28 см, **Івано-Франківськ** — 11 см, **Яремче** — 25 см, **Коломия** — 13 см, **Пожежевська** — 89 см.

Інформація надана Гідрометцентром України.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №14

По горизонталі:

3. Радикальний ісламістський рух в Афганістані. **7.** Атмосферний вихор із низьким тиском у центрі, що несе негоду. **9.** Всесвітня павутина, яка дає можливість бути онлайн з будь-якою точкою світу. **10.** Окреме повідомлення на «Фейсбук» чи в деяких інших соцмережах. **11.** «Закон як ...», як повернув — так і вийшло» (народна приказка). **13.** Носова частина судна, на яку кріпилася фігура-оберіг; пізніше — туалет на судні. **15.** У християнських церквах — напівкругла вівтарна частина, орієнтована зазвичай на схід. **16.** Помічник актора, який підказує йому текст. **18.** Американський танець, який зазвичай танцюють під музику кантрі. **20.** Рослина, чії зернята допомогли Алі-Баби відчинити двері печери розбійників. **21.** Тип автомобіля підвищеної прохідності. **22.** Аеродром. **23.** Порода мисливського пса. **24.** Місце, де відбуваються бальні турніри.

По вертикалі:

1. Одна зі складових географічних координат, яка визначається за паралелями. **2.** Плетений паркан. **4.** Найвищий почесний народний титул у мусульманів-шиїтів. **5.** Папа Римський, який добровільно зрікся престолу, поступившись місцем іншому. **6.** Характер, темперамент. **8.** Місто на Чернігівщині, де вчився Микола

Кросворд №12 від 10 лютого

ПРИКОЛИ

На дні народження на роботі:
— Тамаро Петрівно, вам що налити?

— Мінералки без газу.
— Є тільки з газом.
— Тоді горілки.

Науме Ароновичу, а яка різниця між закоханим чоловіком та одруженим?

— Закоханий чоловік не знаходить слів, а одружений не встигає їх вставити.

— Сонечко, що тобі подарувати?
— Жінки, на відміну від чоловіків, у подарунках не вибагливі:

діаманти — так діаманти, шуба — так шуба, машина — так машина. Це вам, чоловікам, можна з кольором шарпеток не вгадати.

Моя знайшов глечик із золотими монетами і як чесний, законослухняний громадянин узвав собі 25%, а решту переховав.

Дві подружки на Привозі:
— Розочко, ти недавно переїхала на нову квартиру. Ну і як там?
— Так, спочатку почувалася зовсім чужою, а потім з усіма пересварилася.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефони редакції: 044-361-62-61;
з мобільного: 094-926-32-61
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009014
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові
Зам. блок № 46
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ»,
Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю—суботу (спільний номер)
Тираж 86734

1234567890